



CONSERVATO  
CONSERVA RIUM  
CONSER TORIUM  
CON VATORIUM  
SERVATORIUM

Masteropleiding  
2016–2017

Theoretische  
Seminaries

Theoretical  
Seminars

Beste Masterstudent,

Hartelijk welkom bij de theoretische masterseminaries, een unieke kans om op een actieve manier iets bij te leren over zeer aparte onderwerpen.

Ben je student **drama, klassieke muziek, compositie, muziektheorie/schriftuur, audiovisuele of beeldende kunsten**? Dan moet je tijdens je masteropleiding *drie* theoretische seminars volgen (= 12 studiepunten).

Ben je student 1ste master **instrumentenbouw, jazz, pop of muziekproductie**? Dan moet je *twee* theoretische seminars volgen (= 8 studiepunten).

Ben je student 2de master **instrumentenbouw of muziek-educatie** (in jazz/pop/muziekproductie)? Dan moet je *één* theoretisch seminarie volgen (= 4 studiepunten).

In deze brochure vind je alle informatie over de theoretische masterseminaries waaruit je dit academiejaar kan kiezen:

- Studiefiche.
- Alfabetisch overzicht van de titels aangeboden gedurende het academiejaar 2016-2017.
- Abstracts van alle 38 seminars aangeboden in 2016-2017: 15 in het eerste en 23 in het tweede semester.

Het **uurrooster** van de masterseminaries 2016-2017 wordt weldra beschikbaar via de website [www.schoolofartsgent.be](http://www.schoolofartsgent.be). In het eerste semester starten de seminars vanaf maandag 3 oktober. In het tweede semester starten de seminars vanaf maandag 23 januari 2017.

**Inschrijven kan vanaf vrijdag 23 september 2016 om 14u en kan enkel online.** Lees vooraf deze brochure aandachtig door. Maak een goed doordachte keuze en hou rekening met je persoonlijke lesrooster. Seminars die in het Engels doorgaan zijn uiteraard ook voor Nederlandstaligen toegankelijk. Het **maximum** aantal deelnemers per seminarie is **20**. Wees dus nauwkeurig bij je keuze. Indien nodig doen wij beroep op de reservekeuzes die je verplicht moet aanduiden. Vul vanaf 23 september je inschrijvingsformulier volledig en correct in via volgende link: <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfQroguoz6cfIX-nfTWM4vJj5ejLMhABZ1hhh5eW5XOJT-k4qA/viewform>

Indien de site blokkeert omdat hij overbelast is, blijf dan vooral rustig en probeer een uurtje later opnieuw.

Kijk vanaf 1 oktober op **chamilo** voor welke theoretische masterseminaries je inschrijving werd aanvaard<sup>1</sup>.

Veel succes en vriendelijke groeten,

Dr. Ria De Boodt, *seminariecoördinator*  
[ria.deboodt@hogent.be](mailto:ria.deboodt@hogent.be)

Dear master student,

Welcome to the theoretical master seminars, a unique chance to learn more about very particular subjects in an active way.

Are you a student in **drama, classical music, composition, music theory/writing, audiovisual or visual arts**? Then, you have to do *three* seminars during your master education (= 12 study points).

Are you a 1st master student in **instrument making, jazz, pop or production**? Then, you have to do *two* theoretical seminars (= 8 study points).

Are you a 2nd master student in **instrument making or music education** (in jazz/pop/production)? Then, you have to do *one* theoretical seminar (= 4 study points).

This catalogue will enable your choice and informs you on the seminars of the present academic year:

- English summary of the study file.
- Alphabetical survey of the seminar titles offered during the academic year 2016-2017.
- Catalogue of abstracts on the 38 seminars offered in 2016-2017: 15 in the first term and 23 in the second term.

The **schedule** of the master seminars 2016-2017 will soon be available on our website [www.schoolofartsgent.be](http://www.schoolofartsgent.be). The first term seminars start from Monday 3 October onwards. The second term seminars start from Monday 23 January 2017 onwards.

**Subscription will be accepted from Friday 23 September 2016 at 2 p.m. on and is only possible online.** First be sure to go through the catalogue carefully. Especially pay attention to the seminars that are given in English during the term you're staying in Ghent. Then make a well-considered choice and mind your personal schedule. The maximum number of participants for each seminar is 20. So please, be accurate when you complete the form. If necessary we'll make an appeal on the alternative choices you have to indicate. Complete the application form entirely and correctly by using the following link: <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfQroguoz6cfIX-nfTWM4vJj5ejLMhABZ1hhh5eW5XOJT-k4qA/viewform>

If you don't get through immediately, please stay calm and try again after an hour.

Please, do consult our e-learning platform **chamilo** from 1 October onwards to know at which theoretical master seminars you actually can attend to<sup>2</sup>.

Good luck and kind regards,

Dr. Ria De Boodt, *seminar coordinator*  
[ria.deboodt@hogent.be](mailto:ria.deboodt@hogent.be)

1 Log in op CHAMILO – bij het overzicht van je CURSUSSEN vind je een cursus MASTERSEMINARIES – bij DOCUMENTEN vind je vanaf 1 oktober de deelnemerslijsten.

2 Login on CHAMILO – in your COURSES map, you'll find the subject MASTER SEMINARS – in the DOCUMENTS map the "participants list" will appear from 1 October onwards.

# Studiefiche Theoretische masterseminaries

## Trefwoorden

- h000-menswetenschappen
- h00x-kunst

## Doelstellingen

Afhankelijk van de opleiding neemt elke student een tot drie theoretische masterseminaries op. Deze seminars worden gekozen, afhankelijk van de theoretische behoeftes die hij/zij ondervindt tijdens zijn studietraject, vanuit zijn artistieke praktijk en zijn/haar theoretische interesses. De theoretische seminars zijn opgenomen in het masterprogramma als specifieke leervorm waarbij theoretische inhouden binnen een flexibele en open werkvorm worden overgedragen, met ruimte voor interventie van studenten en dialoog. Theoretische seminars worden gedragen vanuit het artistieke en het theoretische onderzoek lopend aan KASK en Conservatorium van School of Arts, zodat de student te maken krijgt met probleemgerichte en thematisch opgezette seminars.

## Leerinhoud

Elk seminarie vormt binnen dit opleidingsonderdeel een leereenheid. Een seminarie is probleem- en onderzoeksggericht. Het is thematisch van opzet en niet overzichtsgericht. Inhoudelijk staan de theoretische seminars in de master open voor allerhande onderwerpen en thema's gelinkt aan de studiegebieden van de beeldende en audiovisuele kunsten, drama, muziek en instrumentenbouw. De specifieke focus van een seminarie vertrekt vanuit het onderzoek van de docent. Grenzen van artistieke disciplines kunnen daarbij overschreden worden.

## Begincompetenties

Het is zéér wenselijk dat de student de competenties van de bacheloropleiding heeft verworven.

## Eindcompetenties

- De student kan op een gefundeerde wijze mee denken en reflecteren ten aanzien van een wetenschappelijk en/of artistiek onderzoek.
- De student toont het vermogen tot originaliteit en creativiteit in het uitbreiden van zijn kennis en in het komen tot inzichten.
- De student geeft aan wat de meerwaarde kan zijn van een samenwerking die artistieke disciplines overschrijdt en kan die meerwaarde tevens mee realiseren in een multidisciplinaire omgeving.
- De student bezit een gevorderd begrip van en inzicht in wetenschappelijke en/of artistieke kennis eigen aan een bepaald domein binnen de beeldende of audiovisuele kunsten, drama, muziek of instrumentenbouw. De student heeft inzicht in de nieuwste kennis van een specifiek gebied hierbij en kan onderzoek hierin volgen en interpreteren.

## Leermaterialen

Leermaterialen zijn afhankelijk van het gekozen seminarie.

## Studiekosten/prijs

Syllabus wordt ter beschikking gesteld vanuit de ateliërgelden. De student zorgt zelf voor aanschaf van eventuele handboeken.

## Studiebegeleiding

Er is steeds de mogelijkheid tot een individuele afspraak met de betrokken docent.

## Onderwijsvormen

Theoretische uiteenzettingen, groepsdiscussies. Naar gelang de aanwezigheid van een gastdocent kan een seminarie ook in een andere taal verlopen.

## Evaluatievormen

Voor elke leereenheid geldt: mondeling examen, eventueel voorbereid door middel van een paper (productevaluatie voor 50% van de punten). Tweede zittijd mogelijk. Permanente evaluatie op basis van actieve deelname van de studenten aan de onderwijsactiviteiten (procesevaluatie voor 50% van de punten). Verplichte deelname van de studenten aan de onderwijsactiviteiten.

## Op-leden

(zie overzicht p. 4).

## Study file Theoretical master seminars

At the start of the academic year, students register for three seminars. Each seminar is focused on specific problems and investigations. They are thematically in nature and not intended as overviews. In terms of content, the theoretical seminars in the master's programmes are open to all kinds of subjects and themes linked to the study of visual and audiovisual arts, drama, music and instrument making. The specific focus of each seminar generally evolves from the instructors' research area. Each September, a complete overview of the seminars to be held in the upcoming academic year can be found on our website (<http://www.schoolofartsgent.be>) and can also be requested from the programme counsellor.

# Overzicht van de seminaries

## Survey of the seminars

N°	Titel seminarie Seminar title	Naam docent Name professor	Taal Language	Sem. Term	Pag. Page
1	Actuele Middeleeuwen	Liesbet Kusters	Nederlands	1	5
2	Alternatieve Mainstream	Gert Keunen	Nederlands	2	5
3	Arbeid in beeld: kunst en industrie	Patrick Viaene	Nederlands	2	6
4	Archisculpture	Angelique Campens	English	1	7
5	Archive Fever. Actuele kunst en de fascinatie voor het fotoarchief	Dominique Somers	Nederlands	2	7
6	Art, science and technology interactions	Bram Crevits María Boto Ordóñez	English	2	8
7	A staat voor aandacht, B staat voor Barthes, C staat voor collage	Sébastien Conard	Nederlands	1	8
8	Common Knowledge? De artistieke praktijk als strategie ter vrijwaring van immaterieel gemeengoed	Clara Vankerschaver	Nederlands	1	9
9	Dat is design	Hilde Bouchez	Nederlands	2	9
10	Deep Listening	Daan Vandewalle	English	2	9
11	Design as a prohibition on Transformation. Towards Singularity?	Luc Derycke	English	1	10
12	Discussie en Reflectie Platform	Anne-Mie Van Kerckhoven	Nederlands	1	10
13	Documentaire fotografie	Carl De Keyzer	Nederlands	1	11
14	Figures of Dissent: Politics and Cinema	Stoffel Debuysere	English	2	11
15	Ganda-Gent-Ghent. In defense of a rebellious city	Ria De Boodt	English	1	11
16	Graphic Design for Contemporary Art	Sara De Bondt	English	1	12
17	HIP – Historically Informed Performance. Stylistically Informed Performance and the “Modern” Style	Sergei Istomin	English	2	12
18	Hoe communicatie vormgeven? Of de meerwaarde van geïntegreerde communicatie	Saskia Westerduin	Nederlands	2	13
19	Houdt u fier, houdt u rein! Art in Service of the Great War	Karen Shelby	English	2	14
20	Inspired by Nature: Contemporary Ideas of Landscape	Marisa Torres	English	2	14
21	Maybe the sky is really green, and we're just colorblind	Johan Grimonprez	English	1	14
22	Moderne teksten over kunst	Frank Vande Veire	Nederlands	1	15
23	Mooi is nuttig. De kunstpraktijk als ervarings- en reflectiemodel	Kristof Van Gestel	Nederlands	2	16
24	More Than This, There Is Nothing. A Series of Reflections on a State of Consciousness Called Immersion	Lars Kwakkenbos	English	2	16
25	Performing the Invisible. Hoe en waarom fictie injecteren in de maatschappelijke werkelijkheid?	Chokri ben Chikha	Nederlands	2	17
26	Perspectives in Belle Epoque Music Practice	Jeroen Billiet	English	2	17
27	Photosculptures	Ives Maes	English	2	18
28	Practical Music Philosophy for musicians	Andrea Voets	English	2	18
29	Protocol	Michiel De Cleene	Nederlands	2	19
30	Slapstick attitudes: popular entertainment and the avant-gardes	Hilde D'haeyere	English	1	19
31	Strategies in Documentary Photography: defining a visual language	Max Pinckers	English	2	20
32	Textiel, kunst en het sociale weefsel	Isabelle De Baets	Nederlands	1	20
33	The Age of Performance: theatre, museum, the self, the world	Tom Engels	English	1	21
34	“The documentary turn”: in historische manifesten en hedendaagse kunstpraktijk	An Van Dienderen	Nederlands	2	21
35	Understanding artists' writings	Helena De Preester	English	2	21
36	VHS Viewing History Seminar – revisiting the home video era	Edwin Carels	English	2	22
37	Violoncello Treatises and Schools – comparison	Sergei Istomin	English	1	22
38	Violon technique in the first decades of the 19th century in the German-speaking areas	Ann Cnop	English	2	23

# Abstracts

## 1. *Actuele Middeleeuwen*

Liesbet Kusters

liesbeth.kusters@hogent.be

— 1ste semester

### Inhoud

Men heeft lange tijd de reflex gehad om kunst te bestuderen binnen één periode. Middeleeuwse kunst en cultuur zijn echter verrassend actueel. Zo wordt de middeleeuwse kunst bijvoorbeeld gekenmerkt door een specifieke fixatie op het tactiele, lichamelijke, de plaats van het eigen lichaam en verhoudingen tussen man en vrouw. Stuk voor stuk thema's die ook in de actuele kunst een centrale rol spelen. Dit seminarie wil de blik op middeleeuwse kunst verruimen, haar onttrekken uit haar louter historisch jargon en haar relevantie, tot op de dag van vandaag, duiden.

Dit zal gebeuren aan de hand van twee denkpijlers:

- A. In een eerste pijler worden de iconografische inzichten uit 'Kunstgeschiedenis 2.1. Overzicht van de kunst van de Middeleeuwen' iconologisch verdiept. De iconologische methode gaat op zoek naar de mechanismen achter het beeld, naar de factoren die haar hebben gebakerd en haar specificiteit bepaald. Binnen dit luik wordt dus gewoeld binnen diverse culturele uitingen – beeldtheoretische debatten, literatuurgeschiedenis, culturele antropologie, genderstudies, mystiek en volksgeloof – teneinde de wortels van het beeld te doorgronden.
- B. Uit deze voorgaande stap zal al snel blijken dat middeleeuwse kunst meer is dan een "stoffige, onbegrijpelijke kunst uit lang vervlogen tijden" en "totaal irrelevant voor de dag van vandaag", maar integendeel uitdrukking geeft aan menselijke bekommernissen en antwoorden formuleert op vragen die ook ons nog steeds bezig houden. Middeleeuwse kunst geeft uitdrukking aan diepere en interculturele archetypes die nog steeds brandend actueel zijn: het tactiele, lichamelijke, de problematiek en het taboe van de aanraking, intermenselijke relaties en gevoelens, schoonheid, angst, schuld en verlangen. Het seminarie spitst zich toe op de vraag hoe hedendaagse kunstenaars deze archetypes opnieuw bevragen en maatschappelijk actualiseren, en waarin deze bevraging verschilt van die van 1000 jaar geleden. Of net niet?

Verscherping en verfijning van het kunsthistorisch inzicht verruimen de visie van de kunstenaar op de eigen creativiteit. Dit seminarie beoogt dan ook in de eerste plaats een oefening en stimulans te zijn voor jonge kunstenaars om hun eigen oeuvre creatief te 'herdenken'.

### Werkmethode

Tijdens elke sessie wordt een middeleeuws beeld aangebracht, volgens de iconologische methode onderzoek gevoerd naar de dieperliggende archetypes, alsook haar relevantie voor de actuele kunst geduid. Van alle deelnemers wordt gevraagd tegen de volgende sessie een selectie van één of meer beelden uit de actuele kunst te maken die aan dit archetype gerelateerd kunnen worden. Het eerste uur van de sessie zal in de vorm van een geleid reflectie- en discussiemoment deze beelden behandelen. Het tweede uur brengt een nieuw thema naar voor.

### Kosten/Studiemateriaal

- Reader
- Bezoek tentoonstellingen

### Evaluatiemethode

De studenten worden in de eerste plaats geëvalueerd op basis van een paper (min. 2000 woorden) die zij over een onderwerp gerelateerd aan het seminarie, dienen te schrijven. Over deze paper geven zij ook een korte presentatie. Creativiteit en originaliteit in de omgang met het aangeboden lesmateriaal worden hierbij bijzonder gewaardeerd. Daarnaast wordt tevens betrokkenheid bij de gesprekken en discussies positief in rekenschap gebracht.

## 2. *Alternatieve Mainstream*

– *Over keuzes maken in het muziekcircuit*

Gert Keunen

gert.keunen@hogent.be

— 2de semester

### Inhoud

Dit seminarie geeft je een inzicht hoe er achter de schermen van het muziekbedrijf keuzes worden gemaakt en hoe die artiestcarrières bepalen. Je leert de motieven waarom sleutelfiguren in de industrie en de media bepaalde artiesten wel en andere niet selecteren. Vooreerst wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste spelers in en de werking van de muziekindustrie: de platenmaatschappijen, concertorganisatoren, boekers, artiestenmanagers, publishers, journalisten en radiomakers, etc. Uitgangspunt is hier de popmuziekwereld, maar de vergelijkingen met de jazz- en klassieke wereld worden ook telkens gemaakt. Daarnaast gaat de aandacht naar de cultuursociologische context van die industrie: waarom is sommige muziek underground en andere mainstream? Waarom is dat een ideologisch en cultureel bepaald onderscheid, hoe groeit sommige muziek uit tot de canon en waarom kun je dat dan de 'alternatieve mainstream' noemen. Vervolgens kijken we naar de verschillende logica's die in werking treden wanneer professionals in de muziekindustrie (de gatekeepers) moeten kiezen of ze deze of gene artiest al dan niet aandacht schenken. Het zal blijken dat de individuele logica (persoonlijke smaak) centraal staat, maar dat die tegelijk onder druk komt te staan door een organisatorische logica (economische criteria) en een positionele logica (sociale factoren). In de marge daarvan wordt ook stilgestaan bij de impact van globalisering en digitalisering en komen thema's als interactienetwerken, actor-netwerktheorie en postfordisme voorbij. Maar telkens wordt de link gelegd met de artiestenpraktijk en artistieke carrières: welke factoren bepalen uiteindelijk welke rol een artiest in een scene of netwerk kan spelen? Aan de basis van dit seminarie ligt de doctoraatsstudie van Gert Keunen (over selectiemechanismen in het popmuziekcircuit), maar ook 20 jaar ervaring in de professionele muziekindustrie.

### Praktisch

- Lesmethode: centraal staan colleges, maar telkens met voldoende ruimte voor discussie en groeps gesprekken.
- Vereisten: een specifieke voorkennis is niet nodig, maar een interesse in artiestencarières en de flankerende actoren (gatekeepers) in een kunstwereld is noodzakelijk. Ook al gaan de colleges en is het uitgangspunt van de docent de (pop)muziekwereld, net de vergelijking en het opentrekken naar andere muziek- en kunstwerelden wordt beoogd.
- Cursusmateriaal: het boek *Alternatieve Mainstream* (Gert Keunen, LannooCampus, 2013), aangevuld met de studentencursus *Business As Usual* (Gert Keunen, 2013), en eventueel wat hand-outs over cultuursociologie.

- Aan dit seminarie is een opdracht verbonden, die op het einde van de reeks in groep gepresenteerd wordt. Onderwerp van die paper is een persoonlijke vertaalslag naar de eigen artistieke praktijk van de onderwerpen die in de bijeenkomsten besproken worden.
- Manier van evalueren: een quotering op basis van permanente evaluatie (aanwezigheid verplicht), paper en presentatie.

### 3. *Arbeid in beeld: kunst en industrie*

Patrick Viaene

patrick.viaene@hogent.be

— 2de semester / 2nd term

• *This seminar is optionally in English (depending on the participation of foreign students)*

#### 1. Kader

##### A Kernideeën

- I Het industrieel gebeuren <in het bijzonder de arbeidende mens en zijn werkomgeving, mensen die werktuigen en machines gebruiken om producten te maken (...)> werd in toenemende mate, in het bijzonder van omstreeks 1750 tot 1950 (maar ook nog daarna) door kunstenaars in beeld gebracht en geïnterpreteerd.

Eerste vaststelling hierbij : industrie vormde / vormt dus een belangrijke inspiratiebron voor de kunstproductie tijdens, zeg maar, de moderne en hedendaagse tijden.

Tweede vaststelling : veel van deze kunstwerken vormen vandaag kostbare getuigen, documenten, “bronnen” om verdwenen of nagenoeg verdwenen industriële productiewijzen te documenteren.

Het gaat hierbij niet enkel over schilderijen, maar ook over beeldhouwwerken, grafische voorstellingen, foto's, films, enzovoort. Dat is een eerste invalshoek.

- II Kunstenaars hebben de industrie zelden of nooit “op objectieve wijze” weergegeven: zij leveren ‘commentaar’ op het industrieel gebeuren, zowel in de keuze van WAT ze voorstellen (de vermoeide lichamen van mijnwerkers, staalarbeiders die op dwergen lijken tegen de achtergrond van gigantische fabriekshallen, stakende arbeiders aan een fabriekspoort, enz) als in de wijze HOE ze die onderwerpen in beeld brengen.

De kunstwerken van DeFrance, Bonhommé, Meunier, Heyenbroeck, Pabst, Bay, Vercheval, Bernd en Hilla Becker, Henk Van Rensbergen (...) vormen even zovele uitingen van houdingen en attitudes van de kunstenaars tegenover de uitgebeelde thematiek. Dat is een tweede niveau.

- III Fabrieksgebouwen (maar ook havenloodsen, goederenstations, steengroeven, enz.) in de ruime betekenis, dus “industriële gebouwen en installaties” hebben kunstenaars altijd aangetrokken en geïnspireerd.

Veel kunstenaars (vb. Maurice Béjart als danser, Roy Lichtenstein als schilder, Einstürzende Neubauten als muziekgroep...) kozen bewust om te gaan creëren in leegstaande industriële gebouwen, en dit niet alleen omwille van een gunstige huurprijs !

Ook tal van theaters (alleen al in Gent : Victoria, Arca, ...), kunstencentra (Hallén van Schaarbeek, Plan K, Zuiderpershuis Wereldculturencentrum, De Centrale...)

en musea (MIAT, La Fonderie, VLATAM, Nationaal Jenevermuseum, Nationaal Speelkaartenmuseum, MAC's,...) vonden in de loop van de laatste dertig jaar een onderkomen in industriële gebouwen er genieten –voor een groot deel precies daarom - van een sterke aantrekkingskracht !

De verhouding tussen de wereld van de artistieke creatie (en presentatie) versus de lokalisering ervan... een boeiend thema. Dat is een derde niveau.

- IV Industriële archeologie (I.A.) is een jonge wetenschap. Zij bestudeert levens- en (vooral) arbeidsomstandigheden, gerelateerd aan het fysische kader van de industriële milieu en het werkkader. I.A. onderzoekt, maar gaat verder dan bestuderen : I.A. wil ook het industrieel erfgoed valoriseren, door een pleidooi voor een (selectief) behoud ervan en door het voorstellen van zinvolle herbestemmingen voor dit erfgoed. Bij deze herbestemmingen gaat het niet alleen over kantoren, over dure en cleane lofts, over handel en diensten. Ook cultuur komt hier sterk om de hoek kijken. Hoe gebeurt dit ? En waarom lukt op de ene plaats wat mislukt op een andere plek ? Dat is een aanzet dat leidt naar een vierde niveau.

#### B Inhoudsomschrijving van het Seminarie

Vanuit de ontelbare maar weinig onderzochte relaties tussen kunst en industrie (kunst geïnspireerd door het thema industrie, de verdwenen industrieën verklaard door middel van kunstwerken, de veranderende en verschillende houdingen van kunstenaars tegenover het thema industrieel gebeuren en industriearbeid –in het bijzonder vanaf 1750- , de fabriek als inspiratie en arbeidskader voor kunstenaars, enz.) ontstond de idee om hierover een Seminarie te geven. De thematiek kan verbreed worden tot kunst beïnvloed door techniek, technologische mogelijkheden (en beperkingen), ook de term industrie is een rekbaar begrip en daarom een boeiende, weinig bekende materie, waarmee elke student vanuit zijn werkveld en specialisatie verbanden kan leggen. Zowel architectuur (industriële bouwen en bouwen beïnvloed door industriële processen), plastische kunsten (inclusief grafische kunsten) als fotografie en film komen aan bod.

#### 2. Vanuit welke expertise?

Sedert meer dan 30 jaar is Patrick VIAENE als kunsthistoricus begeistert door het spanningsveld tussen kunst en industrie. In zijn vrije tijd en (voor een deel) ook professioneel is hij bezig met “industriële en wetenschappelijk erfgoed”. Zijn interesse voor dit veld situeert zich op verschillende niveaus (als lesgever industrieel archeologische erfgoed in één der Vlaamse Hogescholen –ARTESIS-, als voorzitter van SIWE of Steunpunt voor Industrieel en Wetenschappelijk Erfgoed Vlaanderen-Brussel, als Board-member van het Wereldverband TICCIH) en tal van andere activiteiten, waarop hier niet in detail kan worden ingegaan. Deze ervaringen hebben bij aangezet tot het uitwerken van een KASK – Seminarie “KUNST & INDUSTRIE”.

#### 3. Hoe?

Het SEMINARIE start met een aantal inleidingen in de vorm van hoorcolleges, waarbij het wel de bedoeling is dat de studenten actief tussenkomen door vragen stellen en kritische reflectie. Zij kunnen zelf deelonderwerpen aanbrengen of toegewezen krijgen die zij tijdens de contactmomenten voor de medestudenten presenteren.

Deze inleidingen en thematische pedagogische momenten worden steeds voorzien van concreet illustratiemateriaal, zowel via powerpoints als via filmprojectie en zelfs auditieve elementen.

Deze “indoor”momenten van het seminarie kunnen afgewisseld worden met uitstappen omtrent industrieel erfgoed, met bezoeken momenten aan tijdelijke tentoonstellingen vaste opstellingen in verband met het onderwerp, uiteraard rekening houdend met de beschikbare tijd en mogelijkheden. In 2009-2010 werden bij de eerste presentatie van dit

seminarie studiebezoeken gebracht in Antwerpen en Brussel. Er werden ook tips gegeven voor zelfstudie en zelf bezoeken af te leggen. In 2010 was dit ook het geval...

#### 4. Kwotering / Taken / Examen

Er wordt een taak gegeven, nl. de samenstelling van een persoonlijke paper over één kunstenaar of kunstwerk die/dat een bijzondere relatie heeft tot het behandelde onderwerp. Er wordt zeer op prijs gesteld dat het onderwerp een link heeft met het Masterproject van de student of dat de student vanuit zijn project het paper - onderwerp kiest. De "paper in wording" wordt tijdens één der bijeenkomsten door elke student voorgesteld aan medestudenten en de titularis. Tijdens de mondelinge eindproef wordt de afgewerkte paper aan de titularis toegelicht en besproken. De quoteringshoudt rekening met de aanwezigheid en actieve participatie van elke student gedurende heel het verloop van het seminarie.

#### 5. Pedagogisch materiaal / Cursus

Er is geen klassieke cursus maar er worden wel diverse documenten uitgedeeld als ondersteuning van de inleidingen, één ervan vindt men in bijlage.

Het Seminarie wordt gegeven in het Nederlands, anderstaligen met eerder zwakke kennis van het Nederlands, maar die sterk gemotiveerd zijn, worden geholpen tijdens en buiten de lessen en contactmomenten.

#### 6. Studielast

De studielast is deze van de gebruikelijke Seminarie - studielast. De voorbereidingstijd van de "lessen" en "contactmomenten" is gering. Voor de taak / examen: zie punt 4.

## 4 . Archisculpture

Angelique Campens

angelique.campens@hogent.be

– 1st term

• *This seminar is in English*

The course will explore the relationship between art and architecture, and how sculpture has functioned between both disciplines, during the 20th century and with a focus on post-war art.

Special attention will be given to contemporary crossovers/ intersections between visual arts, architecture and design. More and more artists are now collaborating with architects or designers, and vice versa. Starting from key examples and cases from the past like from Fernand Léger, László Moholy Nagy, Charles and Ray Eames, Frederick Kiesler, Oscar Niemeyer, Burle Marx, le Corbusier, Situationist International, to Helio Oiticica, Luis Barragan, Mathias Goeritz, Donald Judd, Robert Morris, Richard Serra to more recent cases like James Turrell, Richard Artschwager, Martin Boyce, Jorge Pardo and Andrea Zittel, just to name a few.

The studio /seminar intends to look afresh at the contemporary state of these practices and ask what can be added today to further our understanding. With the hope of encouraging discussion — perhaps more important here than handing out specific answers — we will ask how the architects, artists, designers and theoreticians of today see these issues about the interrelation of art, architecture and design. We will reflect on what we can learn by seeing things from their perspective.

On the basis of some essential readings like from Adolf Loos, László Moholy Nagy, Martin Heidegger, Vilém Flusser, Reynier Banham, Tafuri, Donald Judd, Rosalind Krauss.

Some field trips planned for example to Robert Morris' Observatorium, (1971-1977) by Lelystad, Richard Serra, Sea level, Zeewolde, 1996, Daniel Libeskind, Polderland garden of love and fire (1992-1997), and other exhibitions that deal with issues depending of what is on.

## 5. Archive Fever – Actuele kunst en de fascinatie voor het fotoarchief

Dominique Somers

dominique.somers@hogent.be

– 2de semester

Het hoeft intussen geen betoog meer dat onze cultuur in toenemende mate bepaald wordt door beelden die niet alleen fysiek bestaan en bewaard worden - in archiefdepots en oude familiealbums bijvoorbeeld - maar bovendien steeds massaler in virtuele vorm circuleren. Het verzamelen en hergebruiken van beelden uit het immense aanbod van bestaande en publiek gemaakte fotocollecties is niet alleen kenmerkend voor het huidige informatietijdperk maar blijkt tevens een tendens te zijn binnen de hedendaagse kunst. Ook studenten zetten steeds meer gereproduceerde archiefbeelden in als onderdeel van hun artistiek onderzoek, vaak ongeacht de herkomst of oorspronkelijke context van het gebruikte fotomateriaal. Het internet ontvouwt zich als de ideale speeltuin voor deze appropriërende handelingen: het moderne fotoarchief bevindt zich immers online, maakt beeldbronnen anoniem, is altijd en overal raadpleegbaar, en gedraagt zich in vele gevallen zelfs interactief.

Artistieke gebaren waarin afbeeldingen worden hergebruikt en opnieuw geïnterpreteerd, vergen niet alleen een overdachte omgang met bestaande beelden maar veronderstellen ook steeds een actualisering en hercontextualisering van (historische) visuele informatie. In vele gevallen wordt het bewaren, archiveren en hergebruiken van fotomateriaal op zich onderwerp van het werk dat hieruit resulteert. De act van het toe-eigenen creëert immers per definitie beelden over beelden, die de media-specifieke eigenschappen en gebreken van de dagdagelijkse beeldcultuur belichten. Kunst die zich bestaande fotobeelden toe-eigent, stelt op die manier vragen over o.a. de status en de narratieve aspecten van beelden, over het bewaren en de herinnering, over de invloed van context, tijd en ruimte, over authenticiteit en auteurschap, over de relatie tussen productie, receptie en documentatie, over ordening en classificatie,...

Het besef dat foto's meestal maar een gefragmenteerde verwijzing naar hun oorspronkelijke context behouden, is wellicht een van de redenen waarom de archivale kenmerken van de fotografie tegenwoordig op zo veel belangstelling kunnen rekenen. Fotobeelden zijn erg dynamisch en wisselen de ene plek of functie probleemloos in voor de andere. Daarbij nemen ze een deel van hun duiding met zich mee, maar verschuift er tegelijk één en ander in hun betekenisgeving. Bovendien lenen meestal de zogenaamd lagere, populaire en anoniem geworden fotografische praktijken zich het best tot artistieke appropriatie. Net in de meerduidigheid van dergelijke beelden en bijgevolg hun inzetbaarheid in diverse, ook actuele discourses ligt de aantrekkelijkheid voor hedendaagse kunstenaars.

Artistieke reflecties over bestaande beelden kunnen een belangrijke bijdrage leveren omdat ze een vorm van visueel onderzoek inhouden en stimuleren. Anderzijds dreigt toe-eigenende kunst haar autonomie te verliezen door de constante verwijzing naar andere vormen van fotografie, meestal afkomstig uit de populaire pers, het internet, de film en televisie. Het referentiele karakter van dit soort werk is dus een fragiel gegeven waarmee de kunstenaar op een fijngevoelige manier dient om te gaan. Ook stellen er zich nieuwe problemen bij de appropriatie van foto's die nog opgelost dienen te worden, onder meer op het gebied van reglementering (auteurs- en reproductierechten). (Dit kwam recent trouwens nog ter sprake door de ophefmakende rechtszaak rond het werk van Richard Prince en de hetze rond het gebruik van een persbeeld door Luc Tuymans als basis voor één van zijn doeken.)

Aan de hand van archief- en atelierbezoeken, *artist talks* van kunstenaars die met bestaand beeldmateriaal werken, praktische oefeningen en de analyse van teksten over dit onderwerp, gaat het seminarie *Archive Fever* dieper in op de volgende vragen:

Wat is de functie van het fotoarchief als bron van en/of aanvulling op een artistiek oeuvre? In welke mate is de oorspronkelijke context van de gebruikte archiefbeelden bepalend voor het eindresultaat? Welk statement wordt er dan mee gemaakt en hoe moet de toeschouwer deze beelden benaderen?

Waar situeert zich de toegevoegde waarde van de artistieke geste? En hoe verhoudt de kunstenaar zich tot de bestaande beelden waarmee hij werkt? Is hij in de eerste plaats archivaris, auteur, verzamelaar of curator?

Op welke manier gaat men in een institutionele context om met fotoarchieven: hoe cureer je het fotoarchief, hoe bewaar/ontsluit je het, hoe laat je het 'los' op het publiek?

Sprekers die in aanmerking komen voor dit seminarie:

Ria Verhaeghe (B), Egon Van Herreweghe & Jasper Rigolle (B), Dirk Braeckman (B), Luc Tuymans (B), Jens Ullrich (D), Batia Suter (CH/NL), Joachim Schmidt (D), Peter Piller (D), Abe Reichters (NL), Joachim Naudts / Tamara Berghmans (FoMu, B)

#### Werkmethode

6 colleges van telkens 4 uur.

#### Studiemateriaal

Een reader en beeldmateriaal wordt ter beschikking gesteld.

#### Evaluatievorm

De studenten werken een praktische oefening uit rond het thema en zetten hun reflectie hierover op papier. Ze worden in de eerste plaats geëvalueerd op basis van de oefening en reflectie; daarnaast wordt er rekening gehouden met hun deelname aan de sessies, *artist talks* en atelierbezoeken. Verplichte deelname aan het seminarie is vereist.

## 6. Art, science and technology interactions

Bram Crevtis and

María Boto Ordóñez

bram.crevits@hogent.be +

maria.botoordonez@hogent.be

— 2nd term

### • This seminar is in English

In the past few decades there is a growing number of art, science and/or technology collaborations. This seminar offers the possibility to explore the interactions between these fields and places this contemporary phenomenon within a larger cultural, historical and political context.

KASK's recently installed experimental bio-lab for art and design 'Laboratorium' will function as the concrete starting point for the seminar, led by Bram Crevtis (Media Art) and María Boto (Science).

Not only the emerging biotechnology has provided tools, materials and methodologies to artistic creations but also this intersection generates questions and discussions that traditionally have been limited to the scientific community. On the other hand, new approaches to a certain topic could bring unexpected solutions or research lines that rarely would be obtained in traditional academic contexts. Collaborations between art and science engage explicitly in the fields of change of our socio-technical world. Both from a cultural or artistic approach and from a scientific or technology approach, it is a context requiring openness,

challenging and expanding both the notion of art and of science.

The aim of this seminar is to give a general overview of art-science collaborations by presenting several examples, developing a critical approach to them, and exploring hands-on possibilities and challenges of the dialogue between science and artistic research.

Guests related to art-science collaborations during this seminar will be communicated later on.

7. A staat voor aandacht,

B staat voor Barthes,

C staat voor collage

Sébastien Conard

sebastien.conard@hogent.be

— 1ste semester

'Openen? Dus iets breken. Op zijn minst een incisie maken of verscheuren. Waarover gaat het precies? Het gaat er om zich te *verzetten* binnen de netten die elke kennis oplegt en daarbij te proberen om een soort van ontijdige, of beter nog, *snijdende* waarde mee te geven aan dat verzetsgebaar - een gebaar dat ten gronde pijnlijk en zonder einde blijft.' Met deze woorden vangt Georges Didi-Huberman het vierde hoofdstuk aan van *Devant l'image* (Minuit, 1990), een kritische bevraging van het kunsthistorisch statuut van het beeld, teneinde 'het visuele' te herbezoeken vanuit een noodzakelijk *niet-weten*, naar de principes van Freud en Lacan. We zullen deze inleiding lezen, alsook 'Retorica van het beeld' en 'De platen van de *Encyclopédie*' (beide 1964) van Roland Barthes. Vanuit deze drie essays (in Nederlandse vertaling) reflecteren we over diverse beelden, die de studenten zelf aanbrengen, en waarmee we *collectief* aan de slag gaan.

Deze beelden kunnen komen uit gevestigde domeinen als de schilderkunst of de fotografie maar evengoed uit meer 'hybride' velden als het stripverhaal, de beeldroman, de persprent, de reclamefoto, de filmstill, de videogame of de verzamelsticker. Elke vorm van woord-en-beeldinteractie zorgt voor een eigen verhaal in de ruime zin van het woord en brengt ook telkens een aparte werking, lectuur, context en ideologie met zich mee. Het zijn die verschillende lagen die we samen in zelfs de meest verwaarloosbare kleinoden zullen nagaan. We vangen de reeks aan met enkele basisbegrippen en stappen snel over op een gezamenlijk ontcijferen en bespreken van diverse beelden. Doorheen zes sessies van vier uur zullen we de besproken en behandelde beelden monteren, plooiën, scheuren en colleren tot een exploratieve en beeldromaneske publicatie in de reeks Zeventien Robots bij Croxhapox. Cruciaal is hier de *actieve* participatie van elke student en tevens het gezamenlijke eindgesprek met betrekking tot de presentatie van het samengesteld materiaal en de finale uitgave.

Wat we in dit seminarie dus op scherp stellen is éénieders aandacht voor het ontluiken van elk beeld en de correspondenties en de resonanties met andere beelden en andere makers/auteurs. Bijgevolg is dit een DIY-seminarie dat theorie en praktijk niettemin nauw verknoopt. 'Dit zou mijn eerste wens zijn: dat zelfs de zuivere vraagstelling op een gegeven ogenblik deze snijdende en kritische waarde zou uitdragen.' (Didi-Huberman 1990)



## 8. Common Knowledge? *De artistieke praktijk als strategie ter vrijwaring van immaterieel gemeengoed.*

Clara Vankerschaver  
clara.vankerschaver@hogent.be  
— 1ste semester

In open design, the cult of the connoisseur has given way to the cult of the amateur - those who know themselves what is best for them. (Atkinson, 2011)

Wat Paul Atkinson betoogt over open design kenmerkt een huidige beweging die zich steeds breder vertakt. De digitaal vernetwerkte samenleving en de democratisering van de (productie)technologie geven vorm aan een actuele context waarin de behoefte aan openheid almaar explicieter op de voorgrond treedt. Deze behoefte en de daaruit voortvloeiende attitude stuurt de hedendaagse ontwerppraktijk in steeds grotere mate. Mede daardoor vervaagt het onderscheid tussen amateur en professioneel en kan ontwerpen in vele gevallen beschouwd worden als een participatief proces waarin consument en ontwerper gelijkwaardige rollen krijgen. Onder bepaalde omstandigheden kan er een ontkoppeling van de kapitalistisch aangedreven markt plaatsvinden en opereren deze ontwerpprocessen binnen the common.

Voorbij product en proces kijken we in dit seminarie naar procedures als strategieën om immaterieel gemeengoed, bijvoorbeeld kennis, te delen met de bedoeling the common te verkennen als politiek-economisch alternatief. We erkennen dat de ontwerper/kunstenaar altijd functioneert in een omgeving die de artistieke praktijk onvermijdelijk mee vormgeeft. We onderzoeken de concrete aanleidingen en consequenties van dergelijk perspectief aan de hand van uiteenlopende voorbeelden en teksten zoals ondermeer:

- Victor Papanek, *Design for the Real World*, 1971
- Stephen Wright, *Toward a Lexicon of Usership*, 2013
- Valerio Borghonovo, Silvia Franceschini, *Global Tools*, 2015
- Timothy Ingold, *Making, Anthropology, Archaeology, Art and Architecture*, 2013
- Elinor Ostrom, *Governing the Commons*, 1990
- Richard Sennett, *De Ambachtsman*, 2015 (2008)
- ...

Dit kader raakt onvermijdelijk aan ideologische benaderingen, die al dan niet binnen de persoonlijke praktijk van de studenten bekrachtigd of weerlegd worden. Zodoende is het de bedoeling dat de studenten ook zelf materiaal aanbrengen, refererend aan de (eigen) praktijk.

Van de studenten wordt naast actieve deelname tijdens de bijeenkomsten verwacht dat zij een paper schrijven waarin nagedacht wordt over de eigen praktijk in relatie tot de inhoud van het seminarie.

## 9. *Dat is design* Hilde BOUCHEZ hilde.bouchez@hogent.be — 2ste semester

In deze master lectures gaan we aan de hand van sleutelteksten een aantal thema's binnen het historisch-theoretische veld van design bestuderen. We vertrekken daarbij van een 'circuit of culture' (Du Gay 1997) waarbij design onderzocht wordt als een levensverhaal, een biografie van dingen (Kopytoff 1986), met als belangrijkste momenten het *ontwerpen*, het *produceren*, het *mediëren*

en het consumeren (Lees-Maffei 2009). Onderzoek naar elk van deze momenten toont dat een object veranderende betekenissen en soms ook tegengestelde toegemeten krijgt doorheen zijn bestaansgeschiedenis. Vanuit historisch oogpunt zal duidelijk worden dat het ontwerpmoment beïnvloed wordt door sociaal-economische en culturele veranderingen en hierdoor vanuit een andere invalshoek benaderd wordt en wisselende betekenis krijgt (Forty 1986). Wat de momenten productie, mediëring en consumptie betreft zal vooral de nadruk gelegd worden op de laatste dertig jaar en ingezoomd worden op de evolutie van design als functioneel object, naar status object, tot het open object (*Don't judge an object for what it is, but what it can become!* T. Lommée).

## 10. *Deep Listening* Daan Vandewalle daan.vandewalle@hogent.be — 2de semester • *This seminar is in English*

This seminar is dedicated to a very simple but infinitely human act: how to listen to music. Although ultimately the focus will be on music which is very likely to be unknown to most participants of the seminar, and although most of the musical examples will be coming from a very particular musical tradition, namely the western art music of the 20th and 21st century, an introductory lesson will be given on how one tends to misinterpret music of the past, posing essential questions about the content and intended communication by a composer and the possible unintended interpretations that later generations impose on a particular musical work.

The deep listening seminar will evidently also focus on an attempt to deepen the understanding of musical works by analysis of the compositorial "Umwelt": an essay to interpret music not only in relationship with itself, but also with its genesis within a composer's output and its referential content within the society from which it was generated.

The music examples will be linked to various texts and art works that were conceived at the same time, in order to broaden the understanding of the musical work.

The exact content of musical works will be communicated later, however it is necessary to point out at this time that all participants will be required to read John Cage's book "Silence" as a point of departure to reflect upon the act of listening to sound.

Participants will be asked to engage in various group discussions about music, the function of music in our society, and the relationship of music and politics in the broad sense of the word.

Ultimately the goal of the seminar is to engage the participants in an adventurous way of listening by pointing out that the act of listening itself is an act which can evolve from a passive consumerist attitude towards an active engaged act. In other words: an intended transformation of the listening act itself as an act of interpretation within the context of a multiform and complex society.

The deep listening seminar will therefore be a hybrid and often contradictory seminar in which sound and no sound, silence, noise, consonance, dissonance, and many other fundamental possible juxtapositions in music will be analyzed, heard, heard again, discussed in order to reshape the listening act itself.

# 11. *Design as a Prohibition (of Transformation).*

## *Towards Singularity?*

Luc Derycke

luc.derycke@hogent.be

— 1st term

### • *This seminar is in English*

“It seems as though early man was made uneasy by the increasing fluidity of his nature, and that was what made him seek for some fixed and immovable barriers. There were so many sensations which he experienced as something alien operating within his body — we remember the tappings of the Bushmen —, that he felt as though he had been given over to it and *forced* to become it. Without transformation he could not have obtained his food, but it was also something imposed on him, and which continued to be imposed even after he had satisfied his hunger. He felt as though there was nothing but movement everywhere and that his own being was in a state of continual flux; and this inevitably aroused in him a desire for solidity and permanence only to be satisfied through prohibitions of transformations.” — Elias Canetti

This seminar investigates the logics within designs involving imagery and text (graphic design) and the interactions which (may) occur between referents & referees, and the public. Point of departure is the idea that all picturing and language have been developed from prohibitions (of transformations). Graphic design is an important but often neglected filter in how images and text come to us. The experience of the strange but utter fear and tension that often accompanies the ‘un-fixing’ and ‘re-fixing’ of images and text in graphic media has led me to the belief that design is rooted in taboos and rituals prohibiting transformation. The ready acceptance of-, and dependance on the graphic nature of images and texts hints in the same direction.

Images and texts are active agents in the construction of Social Reality. Any manipulation here cannot be innocent, graphic design actually does take a position —even when it tries not to— in what we conceive as our culture.

Therefore it must at all times understand what it is designing since it is in turn, and foremostly, designed by what it endeavours to design. In other words, prohibitions active within the field of images and text will also be active within any related practise.

The seminar will help, by analysing the impact that images and texts have on the institutional facts that govern our lives (pe. Money, but also Art), to reveal the context and meaning of the practise of graphic design. Aim is to enable the reading of graphic choice and to reveal the constructions — from both the points of view of the designer and that of the matter designed — that are driving the appearance of graphic ‘facts.’

Practical experience as an editor, designer and publisher of art and artists’ books since the late eighties — from which I have distilled many rules of thumb — on the one hand, and a selection of texts on the other hand, should provide a framework with which to orientate oneself in the world of graphic design, whether in books or other media.

The seminar is given as an extensive lecture with reading of- & commenting on related texts (book excerpts and essays).

A synopsis will be made available. Language will be english.

To close the seminar students are expected to deliver a case-study, either as a paper, or as a re-design proposal for an existing book accompanied by a short paper analysing the case chosen and motivating, from a theoretical point of view, the decisions taken within the new design.

# 12. *Discussie en Reflectie Platform*

Anne-Mie Van Kerckhoven

AMVK@magic.be

— 1ste semester

## 1. **Thematiek en problematiek van het seminarie**

De studenten beginnen met het presenteren van hun eigen werk aan elkaar waardoor een sfeer van kritische betrokkenheid in het algemeen en in het bijzonder ontstaat. Van daaruit oriënteert de discussie zich naar core onderwerpen, die nauw aansluiten bij de interesses van de aanwezige deelnemers. De discussies spitsen zich dan toe op overeenkomsten en verschillen, zowel binnen de kring van het platform als, meer algemeen, naar de kunstgeschiedenis en actuele tendensen binnen de hedendaagse kunst. Dit wordt ook doorgetrokken naar de actualiteit van de dag. De discussies gaan over kunst in het algemeen en over vergeten bronnen. Wetenschappelijke, ideologische en politieke experimenten en toekomstvisies komen aan bod.

## 2. **Expertise en background**

- 35 Jaar beroepservaring als vrije kunstenaar.
- Jaren 80: tesamen met Danny Devos actief in de tegen-cultuur. Actief lid van noise-groep Club Moral (1981-nu).
- Jaren 90: docent in KASKGent, afdeling 3D en vast begeleider aan Rijksacademie Amsterdam.
- Nauwe contacten met wetenschappers uit domeinen als de Artificiële Intelligentie en experimentele psychologie.
- Als lid van de Koninklijke Academie voor Kunsten en Wetenschappen in Brussel kan ik bruikbare ad hoc informatie doorgeven van interessante lezingen en nieuwe gezichtpunten.

## 3. **Methode**

Ik breng boeken, tijdschriften, films mee uit mijn eigen archief en aangekochte audiovisuele filmfragmenten en documentaires. Ook oud en nieuw materiaal op internet wordt tesamen bekeken, liefst aangevuld door wat de studenten willen laten zien en wat aansluit op actuele thematieken, nieuwigheden en ontwikkelingen.

## 4. **Doelstellingen**

Het is de bedoeling dat zich in de loop van de 6 bijeenkomsten een evolutie voltrekt in de kunsten van het zich duidelijk en rustig uitdrukken, het leren luisteren naar anderen en het formuleren van gerichte vragen, op zoek naar meer diepgang en verduidelijking.

Op het einde volgt een nieuwe, korte, persoonlijke presentatie waarin de student haar/zijn idioom duidelijk stelt en waaruit blijkt dat er op zoek is gegaan naar contexten. Dit kan audiovisueel en/of analoog gebeuren, en van de collega-studenten wordt verwacht er een kritische reflexie aan toe te voegen. Ik vraag ook telkens, naar aanleiding van een specifieke gespreksronde, een kleine neerslag op papier.

## 5. **Studielast**

In de les worden gezamenlijk teksten gelezen in het Nederlands en het Engels. Er is geen syllabus.

## 13. Documentaire fotografie

Carl De Keyzer

carldekeyzer@gmail.com

— 1ste semester

*Voldoende technische voorkennis van en praktische ervaring met fotografie is een absolute voorwaarde om aan dit seminarie te kunnen deelnemen.*

Carl De Keyzer houdt een seminarie over documentaire fotografie bestaande uit 3 sessies van 8 uur. Het gaat om:

- een overzicht van de hedendaagse documentaire fotografie door middel van projecties, video documentaires en besprekingen.
- een voorstelling van eigen werk en opbouw, voorbereiding verschillende boekprojecten
- de geschiedenis van het agentschap Magnum, werking, projecten van collega's leden
- de wereld van foto agentschappen, festivals, beurzen, prijzen, hoe begin ik een groot project en wie betaalt wat.
- een reportage fotografie vs documentaire fotografie, links met perswereld en kunstwereld, verleden en toekomst
- digitale archivering, print en computer technieken
- kritische evaluatie project 'Moments before the flood' (mijn onderzoeksproject, zie [www.momentsbeforetheflood.com](http://www.momentsbeforetheflood.com)) en projecten van de masters
- keuze van drager : boek, tentoonstelling, website, multimediaal
- discussie over beeldtaal

## 14. Figures of Dissent:

*Politics & Cinema*

Stoffel Debuysere

stoffel.debuysere@hogent.be

— 2nd term

• *This seminar is in English*

How can one consider the relation between cinema and politics today, in an era that has been branded as one of both “post-politics” and “post-cinema”? Even if we for a moment put aside the apocalyptic discourses of today's cultural and political climates, there is no denying that we experience once again what Hannah Arendt, on the eve of the turbulent 1960's, called “dark times”, in which “the public realm has been obscured and the world become so dubious that people have ceased to ask any more of politics than that it show due consideration for their vital interests and personal liberty.” No doubt the world we live in is a different place than the one Arendt tried to engage with. Both the geo-political and the socio-economical landscape have been drastically rearranged, and the revolutionary horizons that were once envisaged, are said to have dissolved in a common state of things that carries names such as “neo-liberalism”, “hyper-capitalism” or “liberal democracy”. All of this has greatly influenced the discursive field for thinking about politics. Cinema has gone through quite a few changes as well. What was once thought of as a particular form of individual and collective experience, a way of inhabiting the world and living with images, has been dispersed over various media and contexts, different ways of approaching the art of the moving image. At the same time the film critical discourse which, at the time of Arendt's reflections, consisted of interrogating works of cinema on what they tend to show and hide, not only of the state of cinema but first and foremost of that of the world, seems to be caught in a haze of mourning and melancholy, just like almost everything else. As Jacques Rancière has written: “unmasking the ghosts has turned to be an affair of ghosts”. “Everything flows”, Pedro Costa recently said in an interview,

and all we can do is peddle, even if we know it doesn't get us anywhere, at least not anywhere else. How then, can we find or reinvent modes and concepts to think and speak about what might be a cinema of politics and a politics of cinema today, without resorting to an endless unmasking of ghosts and speculating of flows?

## 15. Ganda-Gent-Ghent.

*In defence of a rebellious city*

Ria De Boodt

ria.deboodt@hogent.be

— 1st term

• *This seminar is in English*

*If you want to participate in Ghent's and School of Arts' rich history, this seminar is definitely for you.*

Why is it that Ghent is the so called rebellious town in the Low Countries? Who was to control this mighty town remained a bone of contention throughout the Middle Ages, the Modern Era and even later. There were endless quarrels, intrigues, battles, murders, demonstrations and strikes. Ghent, like the County of Flanders itself, suffered from divided loyalties and sometimes also profited from them. This situation was very tempting as there were innumerable opportunities to play off count against king, Bruges against Ghent, count against emperor, guild against guild, as we will see. The city is covered with memorials of its rebellious history.

This seminar explores the art and the history of the city of Ghent from its origin in the early Middle Ages, then called “Ganda”, to the present day. You will be able to understand the socio-economic and political actors who participated in the rise, the fall and the revival of a medium-sized Flemish town. The cultural phenomena and varied art production connected with them. Important and remarkable personalities and institutions that made Ghent renowned, famous and less famous artists, popular figures, heroes and anti-heroes of all time. We will investigate their environment and residences, their work and workshops, buildings, public and private spaces on the spot. It may be clear this will be anything but a touristic seminar.

### Method

The seminar is organised in seven sessions of three-and-a-half hours. Introduction in class will be mixed with visits to different locations in Ghent. The use of public transport and museum entrances might bring on some, but limited expenses.

### Documentation

Readers with background information, relevant bibliography and PowerPoint presentations will be available on the e-learning platform Chamilo.

### Evaluation

Active cooperation is required of each participant interested in and wanting to discover in a different way the city of his/her master studies. Each student has to give a presentation and to write a paper (in English or in Dutch) on a subject related to the cultural history of the Ghent Academy or Conservatory. So, students effectively contribute to the historiography of Ghent and its School of Arts.

# 16. *Graphic Design for Contemporary Art*

Sara De Bondt

sara.debondt@hogent.be

— 1st term

## • *This seminar is in English*

This seminar looks at current and past examples of graphic design made in the realm of contemporary art: for exhibitions, artworks and institutions.

Together we compile case studies; visit archives; listen to graphic designers, curators, publishers and artists, analyze exhibition graphics and museum branding, and digest an essential reading list.

We will ask questions such as: When was the exhibition catalogue invented? Which artists use typography in their work and how is it applied? What is the role of a caption? We will dissect examples such as Marcel Broodthaers' Musée d'art moderne (1968–71); conceptual art exhibition catalogues of the 1960s and 1970s; the work of Lawrence Weiner; the Documenta X catalogue designed by Ed Ruscha; as well as contemporary graphic design for art institutions such as Whitney Museum of American Art designed by Experimental Jetset (2013); Stedelijk Museum Amsterdam by Willem Sandberg (1945–63) and Mevis & Van Deursen (2012); Whitechapel Art Gallery by Richard Hollis (1970–89); ICC by Paul Ibou (1972–80).

The seminar is open to all levels and prior knowledge is not necessary. However, it is important to attend all sessions and you will be required to contribute to the discussions. Attendance and participation will be marked.

Possible guest lecturers (tbc): Johan Pas, Stuart Bailey, Richard Hollis, Annie Gentils, Antony Hudek, Ruth Blacksell, Armand Mevis.

Possible site visits (tbc): Ghent: Raoul De Keyser archive and Peter Downsboroughs exhibition at SMAK; Brussels: Archives of Contemporary Art in Belgium and WIELS; Antwerp: Robert Filliou exhibition at MuHKA, Frans Masereel Centrum, Middelheim Documentatiecentrum, Patrick Goossens collection and Paul Ibou.

# 17. *HIP – Historically informed performance Stylistically Informed Performance and the Modern style. Survey of Performance Practice from the 19th to the Mid-20th Centuries*

Sergei Istomin

sergei.istomin@hogent.be

— 2nd term

## • *This seminar is in English*

*Music students and students with basic music knowledge are welcome to attend this seminar  
This seminar might be interesting to anyone  
who is interested in classical music*

“Contemporary conductors do not conduct works by Beethoven, Mozart and others according to instructions of the composer. They conduct in ways, in their view, that

should have been felt. That is why they are considered as brilliant performers. It is a bizarre universal approach to art! I question why the law is not being extended to all matters of art. I would judge their above actions as a criminal offence”

“The phonograph can eternalize musical performance. Artists, beware!” — Anton Rubinstein (1829 – 1894)

Would you agree with the above thoughts of Anton Rubinstein?

Style, interpretation, taste, and idea are the essential elements of musical act and expression. I propose to examine a number of topics related to materials that were available to performers in earlier times. Therefore, we can see what exactly musicians could learn from books on expression and playing techniques. It will be a valuable experience for those who desire to understand the way in which instructions were actually used in practice. During the course, we will explore musicians' achievements immortalized in the early recordings. This will help us to both understand the actual performance and to analyze and acknowledge more specifically, musicians' individual features. Our attention will be centered on the effect of interpretation and imagination on their performance techniques.

Some of the questions, such as: might the Historically Informed Performance Practice be useful to any category of today's musicians, would it not be better to use the term “Stylistically Informed Performance” instead of “Historically Informed Practice”, Are these not two sides of the same coin, will be analyzed and discussed. Further, we will collaborate on development of a discriminative and comprehensive listening questionnaire that afterwards can be used among the professional musicians, amateurs and music enthusiasts for determining their level of music appreciation. We will work through some of the 19th century performance practice sources. Our attention will be concentrated on expressive techniques for the violoncello, violin, voice and piano.

### **The following topics will be discussed**

- Overview of the mid-19th to the beginning of the 20th century theoretical works and method books for the violoncello and the violin, together with some exemplary works on music aesthetics and style.
- “Chats” to cello and violin students - the idea behind the Strad publications of the end of the 19th century.
- Friedrich Grützmacher, a prominent 19th century 'cellist and pedagogue, his influence on the stylistic development of 'cello performance. A “modern” view on interpretation of F. Grützmacher's works.
- Symphonic works – comparison of the early recordings of Beethoven's Symphonies with today's historically informed and “modern” attitudes with the emphasis on Rhythmical and Dynamic flexibility.
- Chamber Music – comparison of the early recordings of Beethoven's String Quartets with the “modern” recordings.

### **Method**

I offer a series of seminars in which everyone is invited to participate actively. Debates will be conducted; comments, ideas, questions can be raised; presentations, discussions and research topics related to the Seminar theme should be discussed. A list of texts (books, book excerpts and essays) will be attached to each topic and added, if necessary, during the course of the seminar.

Participants should be present throughout each session in order to participate fully in a group work activities (attendance will be accounted in the semester's evaluation). At the end, each student has to make a PowerPoint, or any other format, presentation, and afterwards submit it together with a concise summary and synthesis of their work.

Season (2015– 2016) concerts and lecture-concerts in Gent, Brugge and Brussels will be suggested (Anima Eterna Orchestra Brugge and other groups). Student discount tickets will be provided (free admission if possible).

# 18. Hoe communicatie vormgeven? Of de meerwaarde van geïntegreerde communicatie

Saskia Westerduin  
saskia.westerduin@hogent.be  
— 2de semester

**Thema** academiejaar 2016-2017: “*De taal van het beeld en het beeld van het woord*”: een co-creatie onderzoek naar de relatie tussen de visuele ingesteldheid en de taal in het algemeen en de vertaling er van door beeldende kunstenaars en vormgevers.

OF

Hoe brengen we communicatie in beeld, gebruik makend van een cross-mediale taal?

## Doelstelling

- Studenten laten kennismaken met de meerwaarde en kracht van een co-creatie project.
- Onderzoek doen naar de mate waarin beeld, beeldtaal en taal onze waarneming en communicatie beïnvloedt en de betekenis van woorden en beelden manipuleert, stuurt en kleurt.
- Inzicht krijgen op de impact van (hedendaagse) vormen van taal, verbale en non-verbale communicatie, gelinkt aan doelgroepen, maatschappelijke trends, sociale media, ...
- Het onderzoek naar verbale en non-verbale communicatie aanwenden als inspiratiebron voor het maken van een eigen werkstuk.

## Werkmethode en proces

- samenstelling van teams van studenten op basis van artistieke affiniteit of compatibiliteit
- onderzoek en case-studies
  - ≠ onderzoeksopdrachten
  - toepassen onderzoeksmethodes
  - geleide reflectie- en discussiemomenten
- co-creatie proces
- designbrief
- creatief werk

## Inhoud seminarie

- Elk team maakt een ‘gedeelde persoonlijke’ creatieve aanbeveling (designbrief) en gebruikt hiervoor de case-studies die ook door de andere de teams zijn aangebracht.
- Uitgangspunt is daarbij dat elke student zijn/haar eigen discipline inzet om een gemeenschappelijk creatief werkstukje te maken.
- De evaluatie wordt op het einde van het academiejaar afgegeven en mondeling toegelicht.

**Co-creatie** is een vorm van samenwerking, waarbij alle deelnemers invloed hebben op het proces en het resultaat van dit proces, zoals een plan, advies of product. Kenmerken van co-creatie zijn dialoog ‘common ground’, enthousiasme, daadkracht en focus op resultaat. Voorwaarden voor succesvolle co-creatie zijn gelijkwaardigheid van de deelnemers, wederkerigheid, openheid en vertrouwen. Aan deze voorwaarden is het best voldaan in een gestructureerd maar creatief proces onder begeleiding van een procescoach/begeleider. Integriteit van deelnemers is vereist. Co-creatie wordt geacht goed bruikbaar te zijn voor het oplossen van complexe vraagstukken en het realiseren van veranderingen.

Vormgeven doe je nooit alleen!

## Beeldtaal

Beelden geven boodschappen door: informatieve, wetenschappelijke, culturele, promotionele, propagandistische enzovoort. Visuele producten gebruiken de beeldtaal in de schilderkunst, fotografie, architectuur, grafische vormgeving,

muziek en drama, beeldhouwkunst film, tekenfilm, strip, mode en textiel, dans en theater.

Beelden en de interpretatie ervan zijn, net als geschreven of gesproken taal, tijds- en cultuurgebonden.

## Communicatie

Er wordt vertrokken vanuit de positionering van de 3 betrokken partijen: de zender (stuurt/zendt de communicatie), de vormgever/kunstenaar vertaalt de communicatie of geeft de communicatie vorm (zender en vormgever kunnen één-en-dezelfde persoon zijn) en het publiek (ontvangt de communicatie). Het spel van zender en ontvanger die opnieuw zender wordt ... Wie ze (kunnen) zijn, welke hun realiteit is, wat ze willen vertellen en wat hun verwachtingspatroon is komt ruim aan bod tijdens het seminarie.

Communicatie in een co-creatieproces: hoe werk je aan een gedeelde boodschap zonder je eigen visie te loochenen? Hoe belangrijk is luisteren?

## Trends

Hoe bepaalt de tijdsgeest, de cultuur waarin we leven en onze omgeving de boodschap? Detecteren van- en omgaan met trends - zowel op maatschappelijk niveau als op consumenten-, markt-, en productniveau - biedt een ruimere kijk op de factoren die de 3 partijen beïnvloeden.

**Onderzoek** vormt steeds de motor tot succesvolle communicatie/vormgeving. Verschillende methodologieën en onderzoeksmethodes worden voorgesteld, besproken en toegepast. Dit om de rol van de vormgever/kunstenaar als “facilitator” en van de kunstenaar/vormgever als boodschapper te belichten.

## Presenteren

Presenteren is een kunst! Hoe vertel je je verhaal? Hoe bouw je een presentatie op? Hoe zorg je ervoor dat je toehoorders aan je lippen hangen? Over storytelling, visuele eyecatchers, handige hulpmiddelen en taalgebruik.

## Studiematerialen

- Context-presentaties door de docent
- Individueel onderzoek en onderzoek in teamverband door de studenten
- Individuele werkstukken van de studenten als basis voor het co-creatieproces

## Evaluatiemethode

- Evaluatie van case-studies dmv volgende parameters:
  - inhoud
  - relevantie tov de onderzoeksvraag
  - presentatie
    - Evaluatie door docent
- Evaluatie examenopdracht (creatieve werkstukken van de teams) dmv volgende parameters:
  - relevantie tov het thema
  - creativiteit van het geheel
  - communicatieve waarde
  - eigenheid van de teamgenoten
  - samenwerking teamgenoten
    - Evaluatie door:
      - Docent
      - Peer evaluatie

## 19. *Houdt u fier, houdt u rein!* *Art in Service of the Great War*

Karen Shelby

karen.shelby@gmail.com

— 2nd term

• *This seminar is in English*

This course explores the production of art during the Great War. The focus will be on the Western Front and address the following: battlefield artists, soldiers sent as commissioned artists to capture specific events for their sponsoring countries; the home front, which tends to be neglected in academic studies of the war; posters and other forms of propaganda; sketches in soldiers' journals; graffiti; trench journals; trench art (from both during and after the war); the relationship of art and the postwar pilgrimages to the battlefields sites; and a final discussion of memorials and cemetery design. The course will ask how and why artists attempted to capture the experience of war through both realism and abstraction.

We will assess the function of art during and after the war and examine how art now informs our present understanding of the conflict. While some secondary sources will be required, the seminar will focus on primary source documents including artists' journals, letters home, and essays submitted to trench journals. A final project will be required asking students to research how art (both from 1914-1930 and contemporary artists such as Berlinde De Bruyckere, Lieve Van Stappen, and Kingsley Baird) are utilized in museums in Flanders as a part of exhibition practice. Students will be evaluated on class contributions as well as a final project, which includes an in depth analysis of one artist or movement (or a comparative study), if possible linking it to one's own practice. The final project will consist of a short presentation and an essay.

Exceptionally the course will be offered from 10:00 – 13:00 on the following days: Tuesday 18 April, Wednesday 19 April, Thursday 20 April, Friday 21 April, Tuesday 25 April, Wednesday 26 April, Thursday 27 April, Friday 28 April 2017.

## 20. *Inspired by Nature: Contemporary Ideas of Landscape*

Marisa Torres

marisatorres99@hotmail.com

— 2nd term

• *This seminar is in English*

This seminar explores the idea of Nature as a source of inspiration for artists and will focus on its multiple manifestations in the work of contemporary artists today. Since the 16th c., when landscape became a subject in its own right, there has been a growing interest in the natural world. From the notion of the Sublime in the Romantic Landscape of Northern Europe of the late 17th c. to the birth of landscape photography in the 19th c., remarkable ideas and events have shaped the way we experience nature today. The 20th c. saw a redefinition of the idea of landscape and since then, contemporary artists continue to base their work in the environment that surrounds them, spawning collaborations with nature, imagining idealized new worlds or expressing the impact we as humans have on the land.

Andy Goldsworthy, with his site-specific projects, takes on the tradition of land art to create his very personal collaboration with nature, working from and within a natural setting. Andrea Zittel intervenes the landscape from a different perspective, that of testing a particular living situation, very much influenced by the idea of place. The Spaniard Daniel Canogar creates installations that bring forth environmental issues and ideas of sustainability.

Other present day artists we will review in class are: Teresita Fernandez, inspired by natural phenomena and the use of unconventional materials; the Brazilian Cildo Meirelles, with his installations exploring the concept of the ephemeral and the non-object; Roni Horn, exploring how a place can mark one's sense of self and the work of Agnes Martin or Yayoi Kusama, who develop systems describing their relationship to nature.

Street and urban art projects are alternative ways of investigating the landscape in an urban setting. ROA, a native of Ghent, creates murals in cities all over the world. We will be able to see some of his street art projects on site as well as other urban interventions in Ghent.

In order to place our topic in a wider context, we will introduce tangential subjects to further stimulate discussion. We will look at Australian Aboriginal art and the way they experience the landscape, as well as the parallel evolution between art and science, leading to the representation in art of microscopic structures and previously unseen organic shapes.

### **Methodology**

Students will be asked to complete a few simple practical assignments during the semester, as well as a final written project to be submitted at the end of the term.

Besides lectures and class activities, this seminar will also include video screenings to view firsthand the process of a particular artist, fieldwork outside the classroom and visits to art exhibitions and urban projects.

[www.marisa-torres.com](http://www.marisa-torres.com)

## 21. *Maybe the sky is really green, and we're just colorblind Info-dystopias, media jamming, close encounters, and radical ecology.*

Johan Grimonprez

johan@zapomatik.com

— 1st term

• *This seminar is in English*

While Walter Benjamin and Sergei Eisenstein defined montage as a revolutionary tool for social analysis, MTV and CNN have totally surpassed this. The commercial break and the remote control installed zapping and channel surfing as a new way to relate to the world in the 80s. But today with YouTube and Google we don't zap anymore, we now skip and navigate a reality zone defined in "buffering-time" and where images of global warming, Abu Grahib, 9-11, Afghanistan and the swine flu have become the new contemporary sublime. This illusion of abundance hides the ugly face of an info-dystopia where political debate has shrunk into mere fear management, keeping viewers permanently subdued. No longer happy innocent consumers of a begone TV-era, we are now avid consumers of fear. Paranoia suddenly seems the normal state of being. It's easier to ponder the end of the world, then to imagine political alternatives. Not without a pun to interpret our world Bart Simpson's Guide to Reality once coined the following: 'MAYBE THE SKY

IS REALLY GREEN, AND WE'RE JUST COLORBLIND.' With Podcasts, online TV, mobile phones, video iPods, blogs and YouTube, the digital age allows an infinite number of images and sounds to travel the world in no time. It is the era of home made productions, which expresses the chaotic nature of the human condition today as well as the cynicism of power. "MAYBE THE SKY IS GREEN," a media-jamming tool at the hand of an extensive collection of clips, that can be envisioned both as the joyful affirmation of a global disengagement and the catalyst of effervescent criticism, best described as a platform for temporary disobedience.

The course is twofold: first of all it is rooted in my own practice as filmmaker, curator and visual artist, positioned both inside the film and museum world. The seminar would build from this practice into a more theoretical framework and dialogue.

In this first part

we choose for a discussion around current events in the media and the art world at the end of each session, initiated by screening examples from a recent WeTube-O-Theque I've compiled as curator. Focusing on contemporary media jammer strategists that go against the grain and question our contemporary media landscape, this visual library includes work from The Yes Men, Harun Farocki, Miranda July, Chris Marker, Pierre Huyghe, Digital Zapatismo, Rea Tajiri, Alexander Sokurov, David Shrigley, Ulrike Meinhof, Mathias Muller, RtMark, The Residents, The Gorillaz, Bjork & Michel Gondry, but furthermore also mainstream and not so mainstream examples literally plucked from all sorts of venues, including commercial breaks, quirky home movies, YouTube stuff, MTV and CNN, Al Jazeera, Democracy Now & Russian TV.

A second part of this course is group discussions where participants bring the dialogue into the sphere of their own practice. Here we can choose to either to it in a group session or if participants prefer as one on ones. This can be decided in the first session and we can divide the days accordingly.

### Bio Johan Grimonprez

Johan Grimonprez is an internationally acclaimed artist and filmmaker. His films include *dial H-I-S-T-O-R-Y* (1997), and *Double Take* (2009). Acquired by NBC UNIVERSAL, ARTE TV (Germany/France), and CHANNEL 4 (UK), his productions traveled the main festival circuit from SUNDANCE to BERLIN. They garnered several Best Director Awards, a ZKM International Media Award, a Spirit Award and the recent 2009 Black Pearl Award (Abu Dhabi). His curatorial projects were host at museums worldwide, such as the HAMMER MUSEUM (LA) and the PINAKOTHEK DER MODERNE (Munich). His work resides at major museum collections, including CENTRE GEORGES POMPIDOU (Paris) and TATE MODERN (London). He is published with Hatje/Cantz (Germany), and in distribution with Soda Pictures and Kino International. He spends his time between Brussels and New York, where he lectures at the SCHOOL OF THE VISUAL ARTS. The premiere of his new film *The Shadow World* in co-production with Sundance, is planned for spring 2014.

## 22. Moderne teksten over kunst

Frank Vande Veire

frank.vandevaire@hogent.be

— 1ste semester

### Inhoud

In dit seminarie worden teksten besproken die grosso modo tussen het einde van de achttiende eeuw en vandaag geschreven zijn. Alle teksten stellen op een indringende manier de positie van de kunst en/of de kunstenaar/schrijver

in de moderne samenleving aan de orde. Ze zijn meestal van de hand van schrijvers of kunstenaars. Ze kunnen essayistisch, literair, poëtisch, poëticaal, manifest-achtig of filosofisch zijn. Ze zijn gerangschikt onder een achttal met elkaar verweven thema's die de spanning tussen de kunst en de samenleving kenmerken: de nieuwe mens, het helse inzicht, de passie voor het reële, melancholie, vervreemding, gespletenheid, transgressie, Unheimliche. De bedoeling is dat de student de uit deze teksten opgediepte problematiek op de kunstactualiteit en het eigen werk kan betrekken.

### Onderwijsvormen

- hoorcolleges
- een verkennend individueel gesprek over het onderwerp van de paper

### Wat wordt er van de student verwacht?

- Uiteraard wordt zijn aanwezigheid op alle bijeenkomsten verwacht.
- Het is noodzakelijk dat hij op voorhand de betreffende tekst gelezen heeft. Anders is er nauwelijks participatie mogelijk.
- De student moet een paper schrijven (min. 2000 woorden). Hierin gaat hij dieper in op een auteur of enkele auteurs, een boek of enkele artikels, een kunstenaar of enkele kunstenaars, een kunstwerk of enkele kunstwerken of in het algemeen een thema dat gerelateerd is aan één van de teksten uit de bundel, besproken of niet besproken. Deze paper moet een persoonlijke verwerking zijn van lectuur. Het is hierbij noodzakelijk dat de gebruikte tekstbronnen (boeken, artikels, websites), of ze nu letterlijk geciteerd worden of gewoon inspirerend waren, in voetnoten worden vermeld. Het onderwerp van de paper wordt op voorhand met Frank Vande Veire besproken. De paper wordt afgegeven op het schriftelijk examen.
- een 'klassiek', schriftelijk examen over de tijdens de lessen becommentarieerde teksten. Het schriftelijk examen staat op 12 punten, de paper op 8.

### Lijst van 50 teksten (jaarlijks wordt hiervan 1/5 behandeld)

#### De nieuwe mens

- Rainer Maria Rilke, Zie je... (1904)
- Kasimir Malevitsj, Zorg ervoor dat je jezelf nooit herhaalt...
- Paul Van Ostayen, Ik kan geen postzegels verzamelen... (1921)
- Schelling, Hegel, Hölderlin, Systeemprogramma van het Duitse idealisme (1797)
- Friedrich Nietzsche, De dolle mens (1882)
- Adolf Loos, Ornament en misdaad (1908)
- Rainer Maria Rilke, De jonge dichter (1913)
- Tristan Tzara, Twee dada-manifesten (1918)
- Peter Sloterdijk, Dadaïstische chaotologie (1983)
- Walter Benjamin, Ervaring en armoede (1933)
- Octavio Paz, De traditie van de breuk (1972)
- Alain Badiou, Avantgardes (2000)

#### Het helse inzicht

- William Blake, Het huwelijk van hemel en hel (1793)
- F. J. Dostojevski, Aantekeningen uit het ondergrondse (1864)
- Arthur Rimbaud, Twee ziensbrieven (1871)
- Friedrich Nietzsche, Wij kunstenaars, Onze uiteindelijke dankbaarheid jegens de kunst (1882)
- Georges Bataille, De zonne-anus (1927)
- Antonin Artaud, Van Gogh, de zelfmoordenaar van de maatschappij (1947)

#### De passie voor het reële (de crisis van de voorstelling)

- Honoré de Balzac, Het onbekende meesterwerk (1832)
- Edgar Allan Poe, Het ovale portret (1850)
- Georges Bataille, Het ongevormde (1929)
- Jean-Paul Sartre, De walging (1938)
- Maurice Blanchot, De blik van Orpheus (1955)

### Melancholie van de moderniteit

- Charles Baudelaire, Het spleen van Parijs (1862)
- Friedrich Nietzsche, Wat is romantiek? (1882)
- Hugo von Hofmansthal, Brief van Lord Chandos (1901)
- Rainer Maria Rilke, De dingen van de toekomst (1903)
- Rainer Maria Rilke, Brief aan Hulewicz  
+ De 9e elegie van Duino (1925)
- Theodor W. Adorno, Toverfluit (1951)

### Vervreemding van de kunst, kunst van de vervreemding

- Friedrich Nietzsche, De overschietende mensen (1882)
- J.-K. Huysmans, Tegen de keer (1884)
- Hugo von Hofmansthal, Brieven van de man die terugkeerde (1901)
- Thomas Mann, Tonio Kröger (1903)
- Viktor Sjkłowski, Kunst als techniek (1917)
- Franz Kafka, Josefina de zangeres, of het muizenvolk (1924)
- Francis Ponge, De augiasstallen + Retorica + Voetje-van-de-vloer + Over de redenen om te schrijven (1929)

### De gespletenheid van de kunstenaar

- Nietzsche, In hoeverre het er in Europa steeds 'artistieker' aan toe zal gaan (1882)
- Nietzsche, De hansworsten van God (1885)
- Friedrich Nietzsche, Ach, mijn gedachten! (1885)
- Antonin Artaud, Alle geschrijf is zwijnerij (1927)
- Fernando Pessoa, Niet mijn, niet mijn is mijn gedicht  
+ Autopsychografie
- Jorge Luigi Borges, Borges en ik  
+ Everything and nothing (1960)
- Hans Magnus Enzenberger, Verdere redenen waarom dichter liegen (1978)

### Kunst als transgressie

- Charles Baudelaire, Ode aan de schoonheid (1861)
- Franz Kafka, Een hongerkunstenaar (1924)
- Georges Bataille, Sacrale verminking en het oor van Van Gogh (1930)
- Antonin Artaud, Het theater van de wreedheid (1938)
- Witold Gombrowicz, Voorwoord tot 'Filibert met kind bekleed' (1937)

### Het Unheimliche

- Heinrich von Kleist, Het marionettentheater (1810)
- Franz Kafka, De zorgen van een huisvader (1917)
- Sigmund Freud, Het Unheimliche (1919)
- Walter Benjamin, Het bochelmannetje (1938)
- Maurice Blanchot, De twee versies van het imaginaire (1955)

## 23. Mooi is nuttig. De kunstpraktijk als ervarings- en reflectiemodel

Kristof Van Gestel

kristof.vangestel@hogent.be

— 2de semester

In dit seminarie reflecteren we samen over de plaats van de kunst, de betekenis die ze genereert en de band ervan met het publiek. We vertrekken vanuit de kunstpraktijk, vanuit het bespreken van kunstwerken en vanuit het lezen van teksten en het bespreken van theorieën van o.a. Ruben Jacobs, Laura Herman, Daniel Buren, Stephen Wright, John Dewey, Sol Lewitt, ... Deze reflecties zijn kunstbeschouwelijk van aard. Ze zijn voor de student afleidbaar/toepasbaar uit/in de (eigen) kunstpraktijk en in een groter maatschappelijk kader.

Daarnaast zullen de reflecties tijdens het seminarie ook in verband gebracht worden met mijn eigen praktijk als

kunstenaar. Een groot deel van de inhoud van het seminarie wordt immers aangedreven en teruggekoppeld naar het doctoraatsonderzoek dat ik van 2007-2014 aan KASK verrichte, een ander deel ontstaat in het licht van het platform Knowing by Doing (mijn Postdoctorale onderzoek aan KASK) en van 'Deelnemers Gezocht!' een residentie in S.M.A.K. (<http://smak.be/nl/tentoonstelling/9510>). In deze residentie staan de vragen van het seminarie centraal. Zo wordt het seminarie ook een reflectie op wat onderzoek in de kunsten kan zijn; een constante reflectie die ontstaat uit en/of voorafgaat aan het maken van kunstwerken.

Het seminarie vindt plaats in het tweede semester in sessies van telkens 3 uur. Minstens 1 sessie zal in S.M.A.K. plaatsvinden. Het examen bestaat uit een geïllustreerde paper waarin de student de inhoud en de vragen vanuit het seminarie koppelt aan de eigen praktijk. Bovendien moeten er vanuit deze inhoudelijke reflectie overeenkomsten beschreven worden met 3 bestaande kunstenaarspraktijken.

Welkom!

Kristof

## 24. *More Than This, There Is Nothing.*

### *A Series of Reflections on a State of Consciousness Called Immersion*

Lars Kwakkenbos

[lars.kwakkenbos@hogent.be](mailto:lars.kwakkenbos@hogent.be)

— 2nd term

### • *This seminar is in English*

This seminar is dedicated to a state of consciousness called immersion: a set of affects and emotions that can be generated by a piece of music, a choreography, a film, a theatre play or any other artistic practice or form of entertainment. We will read texts written by Teresa of Avila, Johan Huizinga, Alfred Whitehead, Andy Warhol, Vilém Flusser, Richard Sennett, Bojana Cvejić, Tristan Garcia, Timothy Morton, Kathleen Stewart, Björk and Jane Bennett. We will also study poems, movies, choreographies and other works of art that are selected by the participants, in order to further speculate on the power of immersion.

The seminar consists of seeing two dance or theatre performances together and attending eight sessions/chapters, whose contents are defined by an endless series of books, texts or cultural artifacts:

#### 1. **Homo Ludens**

Johan Huizinga, *Homo Ludens. A Study of the Play-Element in Culture*, Beacon Press, 1955

#### 2. **Tales of the Bodiless**

Vilém Flusser, *Vampyrotheutis Infernalis. A Treatise, with a Report by the Institut Scientifique de Recherche Paranaturaliste (Posthumanities)*, University of Minnesota Press, 2012

Eszter Salamon & Bojana Cvejić, *Tales of the Bodiless. Musical Fiction without Science*, performance & publication, 2011

#### 3. **Light & Weather**

Neeraj Bhatia, 'The Post-Junkspace Globe: Towards Weather and in Architecture' in: Jürgen Mayer H. & Neeraj Bhatia (ed.), *Weather + Architecture*, Hatje Cantz, 2010, pp. 237-251

Karl Friedrich Schinkel, *The Hall of Stars in the Palace of the Queen of the Night*, Set for Act 1, Scene 6 of Mozart's *The Magic Flute*, 1847-49



Albert Speer, *Lichtdom (Cathedral of Light)*, light feature at the Nazi Party rallies in Nuremberg starting from 1933 onwards

#### 4. Interior Castle

Culture Club, *Karma Chameleon*, pop song, 1983  
Teresa of Avila, Interior Castle, 1588

#### 5. Flowers vs Strobe

Alastair Gordon, *Spaced Out. Radical Environments of the Psychedelic Sixties*, Rizzoli, 2008

Giovanna Silva & Chiara Carpentier, *Nightswimming. Discotheques from the 1960s to the Present*, Bedford Press, 2015

Andy Warhol, *The Philosophy of Andy Warhol (From A to B and Back Again)*, Penguin Books, 2007 (1975)

Andy Warhol & Pat Hackett, *POPism. The Warhol Sixties*, Penguin Books, 2007 (1980)

#### 6. La Substance

Tristan Garcia, *'Is the Substance Compact? A First Fragment for Mårten'*, leaflet text for the Kunstenfestivaldesarts, 2015

Mårten Spångberg, *La Substance*, but in English, dance, 2015

#### 7. Ordinary Affects

Jeremy Deller, *The Battle of Orgreave*, re-enactment, Artangel, 2001

Gilbert & George, *The World of Gilbert & George*, movie, 1981

Richard Sennett, *The Fall of Public Man*, W.W. Norton, 1976

Kathleen Stewart, *Ordinary Affects*, Duke University Press, 2007

#### 8. Vibrant Matter

Antonia Baehr, *Rire. Laugh. Lachen*, performance, 2007

Jane Bennett, *Vibrant Matter. A Political Ecology of Things*, Duke University Press, 2010

Björk Guðmundsdóttir & Timothy Morton, *This Huge Sunlit Abyss From the Future Right There Next to You...*

Emails between Björk Guðmundsdóttir & Timothy Morton, October 2014, edited by James Merry

## 25. Performing the Invisible. Wat is het activerend potentieel van het injecteren van fictie in de hedendaagse maatschappelijke werkelijkheid?

Chokri Ben Chika  
chokri.benchikha@hogent.be  
— 2de semester

*In een tijdperk waarin niemand nog snapt hoe het systeem echt in elkaar steekt en iedereen zich laat leiden door perceptie en geruchten, zullen deze leugens even echt aanvoelen als alle andere informatie.*

– Joost Vandecasteele (Massa)

Femen, de indignados, Pussy Riot en Occupy: ver buiten de theatermuren voltrekken zich acties als 'format' van protestvoering in de publieke ruimte, waarbij vaak kunstenaars artistiek betrokken worden. Ze zijn veel onmiddellijker en maatschappelijk ingebed dan het regulier artistiek circuit en trekken een dieper spoor, met een groter publieksbereik. Maar is hun uitwerking niet vaak eenduidig, moraliserend of polariserend, waardoor ze soms snel gerecupereerd worden in de opiniecultuur?

Tegelijk maakt de ongebreidelde voortgang van internet en multimedia dat we vandaag onderhevig zijn aan een stortvloed van informatie waar amper nog een overzicht

op te krijgen valt. De expansie van het geglobaliseerde kapitalisme zorgt voor meer tegenbewegingen en interculturele conflicthaarden dan ooit, zowel in binnen- als buitenland.

*"As every cultural gesture reproduces existing power structures, art and advertisement begin to mean the same"*, stelt Nato Thompson. Denk aan de actie van de Egyptische kunstenaar Magda Elmahdy die in een video de vlag van IS besmeurt met menstruatiedoel en uitwerpselen. Is dit politieke performancekunst? Of eerder een opwelling die de polarisering slechts bestendigt?

In 'Performing the Invisible' onderzoeken we in enkele masterseminaries enerzijds de methode van het 'onzichtbaar theater' dat zijn wortels heeft bij Augusto Boal, als onderdeel van zijn *'Theatre of the Oppressed'*, en gaan we anderzijds op zoek naar vernieuwende hedendaagse artistieke strategieën die in staat zijn om de hedendaagse machtsverhoudingen tussen cultuur, politiek, media en economie bloot te leggen en tegelijk het publiek – al dan niet bewust – daarin een rol te verschaffen.

'Performing the Invisible' onderzoekt wat het activerend potentieel en de duurzaamheid is van het injecteren van fictie in de hedendaagse maatschappelijke werkelijkheid. Welke interessante voedingsbodem leidt tot relevante mengvorm tussen performance en activisme? Welke formats kunnen zich in dat spanningsveld ontwikkelen en wat is hun reflexieve kracht? En in hoeverre kan kunst direct ingrijpen in de werkelijkheid zonder daarbij haar poëtisch potentieel te verliezen?

## 26. Perspectives in Belle Epoque Music Practice

Jeroen Billiet  
jeroen.billiet@hogent.be  
— 2nd term

### • This seminar is in English

ATTENTION: basic Knowledge of French is recommended for his course.

#### 1. Abstract

Belgian cultural life flourished between 1870 and 1914, an era often referred to as the *belle époque* period. It was a time of major upheaval: social progression, economic expansion and a booming artistic scene.

One of the side-effects of this evolution was an important rise in popularity of wind music and bands. Through the 19th and early 20th centuries design of woodwind and brass instruments had encountered impressive changes due to a constant interaction between players, composers and instrument manufacturers. This had resulted in new musical concepts, and in the turnout of an extensive and worthwhile repertoire that remains greatly unexplored today.

Exploring the loop between musicians, their instruments, cultural incentives and musical turnout proves to be of great interest to modern-day artists. This seminar intends to provide both a multifocal and case-based insight into the musical practice of the *belle époque*, with a specific focus on brass and woodwind instruments.

#### 2. Practical

The seminar takes eight sessions of three hours. Every session will be based on a specific research-oriented question. In eight sessions we will develop a theoretical framework that will guide the participants towards a better understanding and development of their own personal artistic perspectives. Audio and visual examples will illustrate specific cases, and group discussions are highly encouraged.

### Topics of the seminar are

- an overview of developments that led to the cultural setting of the belle époque
- resources in playing style and steps towards an historical informed practice
- everyday musical life in the belle époque
- 19th century music teaching in Belgium
- wind instrument design, technique, sound and experiments, and their impact on repertoire
- art and architecture in relation with the new musical needs
- integration of "forgotten" music/artwork from this era into personal repertoire: do's and don'ts
- ...
- For each session a handout containing an overview of the main keynotes will be provided by the lecturer. It is advised to take personal notes.

### 3. Exam

The students will be asked to write a personal case-study on a subject related to their main artistic field of interest. Besides this, evaluation will conclude on an exam checking the practical insight into general knowledge of the treated subjects.

## 27. Photosculptures

Ives Maes

ives.maes@hogent.be

— 2nd term

- *This seminar is in English*

### 1. Content

This seminar focuses on the sculptural aspects of photography. The invention of photography is marked by joining the projected image and its physical support. The first photograph was captured by Nicéphore Niépce on a support made by bitumen asphalt, natural oils and copper. That marked the beginning of a research into photosensitive materials and supports. Charles Thurston Thompson adapted architecture to hold enormous solar enlargers and direct positive images grew to extraordinarily sizes. The concept 'photosculptures' was introduced very early on, in a multitude of meanings. In 1859 the term was used to describe a photo-based method of producing sculptures in large series. August Rodin closely cooperated with photographer Eugène Druet, while on the other hand the chronophotography of Etienne-Jules Marey influenced the sculptures of Marcel Duchamp and Umberto Boccioni. In this seminar we will review groundbreaking photographic displays such as the Soviet pavilion by El Lissitzky at "Pressa, the International Press Exhibition of the Deutscher Werkbund" in 1928 in Cologne, the Agricultural Pavilion by Charlotte Perriand presented at the "International Exhibition of Arts and Techniques in Modern Life" in Paris in 1937 or the "Unfinished Business Pavilion" at Expo '58 in Brussels. The 1970 MoMa exhibition "Photography into Sculpture" presented artists that exclusively used the photographic medium to create objects. Since that moment, photography returned to a painterly status with artists such as Thomas Ruff and Jeff Wall. These large sized prints however held very specific details in their production. With the widespread of digital media the photograph seems to become virtual and superficial. The ephemeral image of the camera obscura seems to reoccur in the virtual nature of the digital photograph. Today, this bodiless image is provoking many young artists to experiment with old photographic procedures in a search for a new physical presence of the photograph.

### 2. Method

The seminar is organized in twelve sessions of two hours and a visit to an exemplifying exhibition. Lessons include power point lectures, reading seminars, documentaries, discussions and an outdoor exhibition visit.

### 3. Study materials

Articles will be handed out in class.

### 4. Grading

Students are expected to deliver a short paper and power point presentation of one remarkable 'photosculpture' in history. This can be related to the personal practice of the student.

### 5. Preliminary bibliography

- BOGOMIR, ECKER, "Lens-based Sculpture", Verlag Walther König, 2014
- BUCHLOH, BENJAMIN, "From Faktura to Factography", Public Photographic Spaces, MACBA, 2008
- SANDEEN, ERIC, "Picturing an exhibition", University of New Mexico Press, 1995

## 28. Practical Music Philosophy for musicians

Andrea Voets

andreavoets@hotmail.com

— 2nd term

- *This seminar is in English*

### Introduction

Professional classical musicians have to spend a lot of time in isolated practice rooms. This makes it easy to overlook the fact that music students enthusiastically express the desire to get a solid introduction to music philosophy, to strengthen their ability to reflect on their own works in a diverse and critical way: an important skill in the swiftly changing cultural field. Unfortunately, many texts by great thinkers are too hard to understand without guidance. On top of that, the typical scholarly way of teaching philosophy is not cut out for, nor relevant to professional musicians. Their particular way of accessing, creating and experiencing music, calls for a new way of teaching music philosophy, merging two worlds to bring out the best in both. 'Practical music philosophy' will build the bridge between these complementary disciplines.

### Objectives of the course

'Practical music philosophy'

- discusses the most important ideas in the history of music philosophy in a language understandable to music students
- focuses on the practical implications of music philosophy ideas for performance practice
- nurtures a curious spirit in the musicians, enabling them to ask critical questions about their art and profession throughout their professional career, inspiring them to think outside the box
- teaches students how to access philosophical texts by guided close reading of selected material
- encourages the students to voice their thoughts by active participation in class discussions, writing small assignments and giving presentations

### Content

- I. Music in society  
(Plato – the Ideal State / L.Andriessen - de Staat)
- II. The position of musicians in the cultural industry  
(T. Adorno - Dialectics of Enlightenment)
- III. Music and interpretation  
(E. Husserl – H.G. Gadamer,  
M. Merleau-Ponty – basic phenomenology)
- IV. Mindset: anxiety and working attitude  
(A. de Botton – Status Anxiety)

### What is expected from you

- Active participation in group discussions. A decent level of English proficiency is required.
- A written take-home exam on topic nr. 2 (Adorno), which can be written in English, Dutch, French or German.

### Who is

Andrea Voets (Bruges, 1989) studied harp and philosophy in Amsterdam and Berlin, supported by various funds. In 2014, she merged these complementary fields into this course and started teaching at the Hochschule für Musik 'Hanns Eisler' in Berlin. As a musical journalist, Andrea focusses on socially relevant themes in her own interdisciplinary musical productions, which are supported by many institutions all over Europe. She divides her time between Belgium, the Netherlands, Germany and Greece.

www.andreaVoets.com

## 29. Protocol

Michiel De Cleene

michi.decleene@hogent.be

— 2de semester

*The idea becomes a machine that makes the art.*

(Sol Lewitt, Paragraphs on Conceptual Art, Art Forum, Juni 1967)

< **frans** *protocole* < **latijn** *protocollum* < **byzantijs-grieks** *prōtokollon*, van *prōtos* [eerste] + *kollēma* [dat wat aaneengelijmd is, samengevoegd is]. Oorspronkelijk het eerste blad dat werd vastgelijmd aan een volume of manuscript met datering, inhoudstafel en eventuele errata. Vandaag is 'protocol' een overkoepelende term die slaat op een systeem van regels dat het juiste gedrag en de te volgen procedures vastlegt in bepaalde toepassingsgebieden, experimenten of formele situaties.

In dit masterseminarie staat het protocol als een vooraf gedefinieerde, (geschreven), procedurele methode centraal, meer bepaald in de opzet en uitvoering van het artistiek proces. Het resultaat is daarbij in zekere zin een bijproduct. Door het artistiek proces te onderwerpen aan een vooraf vastgelegde methode wordt de kunstenaar als uitgesproken, creërend individu tot op een bepaalde hoogte uit het proces geweerd. De kunstenaar ageert vooraf, bij het opstellen van het protocol en vervalt nadien in uitvoerder ervan. Op die manier treden het protocol en het toepassingsgebied/het onderwerp op de voorgrond. Onder meer Danièle Méaux wijst op het potentieel van deze bijproducten (effets secondaires) die voortkomen uit de toepassing van een beperkend protocol. Die effecten zijn niet het gevolg van een bewuste beslissing of een wens en zijn precies zo interessant omwille van hun onvoorspelbaarheid en de afwezigheid van enige intentionaliteit. Deze bijproducten komen niet voort uit de kunstenaar als scheppend individu maar uit een proces waarin diezelfde kunstenaar slechts een bijna gemechaniseerde schakel is. Dit masterseminarie verkent het brede kader omtrent het 'protocol' aan de hand van teksten van Danièle Méaux (*Protocole et photographie contemporaine*), Marjorie Perloff (*Unoriginal Genius*), Kenneth Goldsmith (*Uncreative Writing*), Sol Lewitt (*Paragraphs on Conceptual Art*), e.a.

Verder wordt er per sessie gewerkt rond een bepaald deelaspect van het protocol: het methodologisch protocol (met bijzondere aandacht voor de geografische restrictie), het protocol binnen de literatuur (o.a. OuLiPo: *L'auteur oulipien est un rat qui construit lui-même le labyrinthe dont il se propose de sortir.* (Raymond Queneau)), het protocol binnen de fotografie, het manifest (o.a. Van Doesburg, Kaczynski, de futuristen...) en de handleiding.

### Werkmethode

6 colleges van telkens 4 uur

### Studiemateriaal

Een reader en beeldmateriaal worden ter beschikking gesteld.

### Evaluatievorm

De studenten werken een praktische oefening uit rond het thema: ze schrijven zelf een protocol, onderzoeken de mogelijkheden ervan en zetten hun reflectie hierover op papier. De studenten worden geëvalueerd op basis van deze oefening, hun reflectie en hun deelname aan de sessies.

## 30. Slapstick Attitudes: popular entertainment and the avant-gardes

Hilde D'haeyere

hilde.dhaeyere@hogent.be

— 1st term

• *This seminar is in English*

This seminar takes a look at slapstick comedy, the form of American screen comedy that was very popular in the first decades of the 20th C. The films of Charles Chaplin, Harold Lloyd, Buster Keaton and Mack Sennett's Keystone comedies are its most famous exponents. From its inception in the 1910s to its heydays in the 1920s and beyond, slapstick comedy was admired and appropriated by European avant-garde movements. By citing elements of its typical film style with stunt performances, gag routines and speedy editing, slapstick comedy was re-contextualized as a significant marker of modernity that ridiculed icons of bourgeois society. Other texts situate slapstick comedy in a surrealist world in which a free-floating stream of impossible actions references the logic of a dream to address subconscious anxieties.

This seminar analyses American slapstick comedy in light of avant-garde texts and films to explore the dynamics between physical comedy, visual arts, cinema and theoretical discourse. This enables us to identify notions – the “slapstick attitudes” of the title – that are useful in today's art practice.

The seminar starts with six two-hour sessions in which components of slapstick comedy are related to aspects of the avant-garde. The presentations are lavishly illustrated with film fragments to examine formal aspects such as film style, special effects, acting style, story subjects and editing rhythms. The visual analyses are underpinned with manifestos and artist's writings. The participants are expected to read and discuss a minimum of five given texts. Subsequently, in two three-hour sessions, the participants work with the lecturer on their own contributions, which will eventually be presented on a one-day symposium. If possible (depending on chosen media and formats) the last session will be part of a public exhibition.

### Program (subject to change)

- Session 1: “Slapstick Comedy: a mile a minute”
- Session 2: “Shock and Flow: the rhythm of modernity”
- Session 3: “Slapstick Architecture and Homes,” guest lecture by Prof. Steven Jacobs (UGent)
- Session 4: “Freudian Slapstick”
- Session 5: “Slapstick in Avant-Garde Cinema”
- Session 6: “Slapstick Video”
- Sessions 7 + 8: Workshops: group sessions and individual appointments
- Session 9: Presentation of results (papers or art works) on a one-day symposium/exhibition

### Short biography

Hilde D'haeyere is a photographer and film historian working as a post-doctoral researcher at the School of Arts. Her work focuses on photographic aspects of silent film, especially the links between film style, movie technology and comedy. She publishes articles and performs papers that not only lean heavily on visual material but also result from hands-on and embodied research methods that reactivate film history.

## 31. *Strategies in Documentary Photography: Defining a Visual Language*

Max Pinckers

contact@maxpinckers.be

— 2nd term

### • *This seminar is in English*

This seminar deals with the possibility of various documentary modes and visual strategies that form the language of documentary photography. Group discussions will be held with critical reflection upon the medium based on diverse examples and works which define the boundaries and definitions of (documentary) photography today. The manipulative role of photographic images and their power to define history and current events is the main leading point. The sessions will be structured in different discussion topics per class, beginning with a brief historical introduction to photography and how the documentary inherently formed a crucial aspect of the medium, which will be followed by more specific topics such as the role of aesthetics and conventions in documentary photography, the influence of fictional aspects in documentary, the importance of sequencing and structuring of a photo series, the politics of documentary photography and the relation between the intention of the photographer and the subject matter, how documentary photography functions in the context of contemporary art, or how photobooks have shaped the reading of documentary works.

### Method

There will be six sessions, each lasting four hours. In each session the students will be invited to present an issue or topic related to the subject matter and his or her own work, which will form a group discussion. Each session will focus on a different aspect of photographic strategies and the documentary medium. The intention is to explore and broaden the students' own practice through the studied material and discussions. This seminar will be held in Dutch or English depending on the participation of foreign students.

### Documentation

Readers, films and image material will be available during the sessions.

### Evaluation

Each participant will present a topic of his or her work to the group. Permanent evaluation and a final oral exam.

## 32. *Textiel, kunst en het sociale weefsel – een relationele esthetica* Isabelle De Baets isabelle.debaets@hogent.be — 1ste semester

Draad en weefsel zijn al heel lang verweven in alle aspecten van ons dagelijks leven. In *'Textiles. The Whole Story'* (2011) behandelt Beverly Gordon de vele functies die textiel kan vervullen en toont ze hoe het ingebed zit in het sociale weefsel van diverse bevolkingsgroepen wereldwijd.

Dit masterseminarie vertrekt vanuit het brede cultuurhistorische en antropologische perspectief van Gordon om vervolgens te focussen op het gebruik van textiel in de beeldende kunst, theater, design en architectuur vanaf eind 19de eeuw tot op vandaag. De beweegredenen van kunstenaars en designers om textiel in te zetten in hun werk kunnen sterk verschillen. Sommigen grijpen naar textiel omwille van zijn aantrekkelijke fysieke of verbindende kwaliteiten of omwille van zijn vermogen om dynamische processen en open-ended structuren te genereren.

Vanaf de jaren '60 en '70 valt op hoeveel avant-garde kunstenaars textiel aanwenden om complexe betekenislagen over te brengen of om relationele of participatieve aspecten in hun werk te belichten. De voorbije tien jaar wordt het medium ook veelvuldig toegepast in nieuwe vormen van collaboratieve en collectieve kunst en in co-creatieprocessen.

Dit seminarie beoogt niet alleen je blik te verruimen op het medium textiel, maar leert je ook om een standpunt in te nemen tegenover mogelijke kunstenaars-en designattitudes en creatieprocessen in onze snel evoluerende wereld.

### Lesvorm

8 lessen van telkens 3 uur

### Methode

Een combinatie van een hoorcollege, bespreking van leesopdrachten, groepsdiscussie en een presentatie van studenten.

### Werkcollege

Teksten uit de reader worden telkens voor het college gelezen en besproken tijdens het college. Plus werkbezoeken

### Studielast

Lezen van teksten, een presentatie met paper en een visietekst

### Studiemateriaal

Reader met teksten in het Nederlands en in het Engels + gebruik handboek van Beverly Gordon *'Textiles. The Whole Story'*

### Beoordeling

Actieve participatie in de les, een presentatie met paper en een visietekst

### 33. *The Age of Performance: theatre, museum, the self, the world*

Tom Engels

tom.engels@hogent.be

— 1st term

• *This seminar is in English*

The days when performance was considered “the runt of the litter of contemporary art” (Peggy Phelan) are over. It seems that in the museum, the safeguarding house of objects, bodies start to matter. For some years now, one can see a steady increase of the museums’ interest to include performance, dance and choreography in their programs, a phenomenon, which lately got coined as ‘the new performance turn’ or ‘the choreographic turn’. This institutional shift, i.e. leaving the theatre and exploring the museum and the gallery as a new apparatus for the presentation of dance, performance and choreography, asks for a careful unpacking of the bodily representations, expositions and complexities that are at stake and the forms of spectatorship and interaction that takes place in relation to them. Furthermore one could argue that the increasing institutional interest in performance is symptomatic of the omnipresence of performance as a constitutive structural principle of contemporary social and political interaction. The research seminar will examine and trace back the origins of performance and its different understandings and executions in various disciplines (i.e. theatre, dance, performance art, live art, video art), institutions (the theatre, the museum) and socio-political practices (i.e. socialisation processes, social and public conduct, the collapse of private and public sphere, the obsession with the self, a.o.).

### 34. *“The documentary turn”: in historische manifesten en hedendaagse kunstpraktijk*

An Van Dienderen

an.vandienderen@hogent.be

— 2de semester

De laatste jaren verschenen enkele toonaangevende publicaties waarin manifesten over documentaire film werden herbekeken in het licht van de zogenaamde “documentary turn in contemporary arts”. Zo verscheen *‘Documentary across disciplines’* samengesteld door Erika Balsom en Hila Peleg naar aanleiding van de geslaagde edities van het Berlin Documentary Forum (2010-2014) uitgegeven door het gezaghebbende Haus der Kulturen in Berlijn in 2016; *‘The Documentary Film Reader. History, Theory, Criticism’* samengesteld door Jonathan Kahana en uitgegeven door Oxford University Press in 2015 en *‘Documentary’* in de reeks van “Documents of Contemporary Art” van de Whitechapel Gallery in 2013.

Alhoewel documentaire film historisch gezien vaak verkeerdelijk wordt geassocieerd met objectiviteit en waarheid, volgen we in dit seminarie de overtuiging dat de documentaire traditie er altijd één geweest is van onzekerheid, contestatie, en contaminatie (ook met betrekking tot de positie van de maker) vertrekkende vanuit een houding ten aanzien van de meervoudige en veranderende realiteiten in onze wereld. De interesse voor dit documentaire gebaar in verschillende kunstdisciplines

loopt parallel aan de opkomst van kritiek ten aanzien van Eurocentrisme en de bijhorende postkoloniale methodes om de ‘wereld’ terug in oogschouw te nemen. Er ontstaan hybride docufictie vormen, en er worden essayistische, etnografische, archivalische en observerende strategieën gehanteerd die de tradities van de documentaire film in een nieuwe context plaatsen, ook vaak in de ruimtelijke omgeving van musea en galerijen.

In dit seminarie vertrekken we van deze documentaire manifesten (John Grierson, Dziga Vertov, Jean Painlevé, Joris Ivens) en zoeken verbanden en contrasten met hedendaagse (feministische) teksten (Hito Steyerl, Judith Butler, Linda Williams, Trinh Minh-ha, Genevieve Yue) en artistiek werk dat huidige sociale, geopolitieke en technologische condities onderzoekt (Kutlug Ataman, Sarah Vanagt, John Smith, Lucien Castaing-Taylor, e.a.). Dit onderzoek dient als inspiratie voor het realiseren van een paper, een lecture performance of een artistiek werk.

#### **Methode**

8 lessen van telkens 3 uur. Lectuur teksten op basis van een samengestelde syllabus. Studiobezoek en/ of bezoek expositie. Analyse van internationale kunstenaars en creatie van eigen werk.

#### **Evaluatie**

Actieve en geëngageerde participatie in discussies, aanbrengen relevante discussiepunten. Schrijven van een paper OF het realiseren van een artistiek werk OF een lecture performance.

### 35. *Understanding artists’ writings*

Helena De Preester

helena.depreester@hogent.be

— 2nd term

• *This seminar is in English*

| *Students are expected to have advanced English-language proficiency. (reading, speaking, writing).*

In this seminar we do a close reading of a sample of artists’ writings and discuss their context and possible interpretations. The focus is on writings by visual artists (including performance art) from the 1960s on until today. More in particular, we look at writings that are a challenge to read or interpret because they do not resemble more familiar forms of writing from neighbouring disciplines such as philosophy, art history or art criticism.

A growing number of collected writings by many major 20th- and 21st-century artists is now being published in carefully edited publications. What is less present, however, is a reflection on what artists’ writings are, how they function, what role they can (or cannot) have within the broader context, and, finally, how we can (or should) read them.

This seminar offers more insight into the contexts and motivations of artists for writing, and into the wide variety of forms and formats of artists’ writings. The aim is not only to make students sensitive to an understanding of artists’ writings as a practice that has a tradition of its own, but also to contribute to an appreciation and understanding of this tradition in the context of theoretical reflection within higher art institutes. The recognition of the artistic perspective as a perspective of its own, also in writing, and not as a combination of perspectives from other (research) disciplines, is central in this endeavor.

## 36. VHS “Viewing History Seminar – revisiting the home video era”

Edwin Carels

edwin.carels@hogent.be

— 2nd term

### • *This seminar is in English*

This seminar wants to address the legacy of the VHS video.

Beyond a critical history of the practices and consequences that came with this particular storage medium, the focus is as much on the persisting relevance this format has for contemporary media-art aesthetics, as well as art theory. The main focus thus will not be on the technological aspects, but rather on the cultural implications of this technology.

Using media archaeology as a methodological framework, this seminar investigates concepts such as the home movie, found footage, time shifting, archive fever, the society of control, cultural canons, user generated content, and the blurred distinction between the public and private domain. A personal history of viewing experiences is increasingly being replaced by automated, digitally generated lists of viewing options.

The core of the seminar is a specific, private collection of VHS videotapes, comprising more than 10.000 titles that are inventoried. These will provide the source material for case studies. Each student will be presenting a personal selection.

#### Method

There will be eight sessions, each one lasting 3 hours.

Each session combines a seminar with discussions and presentations by the students.

#### Evaluation

Attendance is obligatory, as well as a weekly study of one chapter of the reader. Each participant will do a presentation based on the VHS-collection, and will document research and results in a paper. Each participant will visit one or more exhibitions and/or live events. At the end, there is an oral exam.

#### Study material

Reader (English)

#### Some references

- Sean Cubitt (Time Shift)
- Laura Rascolli & Gwenda Young (Amateur Filmmaking – the home movie, the archive, the web)
- Paula Amad (Counter Archive)
- Eivind Rossaak (The Archive in Motion)
- Jean-Luc Godard (Histoire(s) du cinema)

## 37. Violoncello Treatises and Schools – comparison

Sergei Istomin

sergei.istomin@hogent.be

— 1st term

### • *This seminar is in English*

Music students and students with basic music knowledge are welcome to attend this seminar

I propose to examine the most significant documents, method books, manuscripts, articles, which were written

by musicians and available to performers in earlier times. Therefore, we will be able to familiarize ourselves with the materials that talk about expression and playing techniques. Our attention will be mainly concentrated on the violoncello techniques and especially on the expressive techniques for this instrument.

Consequently, after listening to some early recordings together with the analogous repertoire of the modern day recordings we will analyze if the efforts of the previous century's scholars were carried out in practice. It is fascinating to hear, see, realize and compare the ways in which musicians were actually performing.

We will focus our attention on performance practice in general and on the historically informed performance practice of the western music in particular.

#### In particular, we will work on the following topics

- Overview of the 19th, beginning to mid-20th century theoretical works and method books for the violoncello, together with some interesting critical works on music aesthetics and style.
- Idea behind and use of “Chats” to cello and violin students from the end of the 19th century (The Strad Editions, London).
- Friedrich Grützmacher and Wilhelm Fitzenhagen – two prominent cellists and pedagogues in the second half of the 19th century - their influences on the stylistic development of cello performance. We will examine various views on the interpretation of their compositions.
- Influence of the Viola da Gamba technique on the violoncello - cellists who also played the viola da gamba. “Modern” and “romantic” approaches to Baroque and Classical styles of performance.
- Solo performance – recordings of the leading modern performers compared with existing and rediscovered recordings between the end of 19th and mid-20th century. We also will talk about the meaning of “Taste” (definitions, development and fluctuations), the existence of different tuning temperaments (sensibility, multiplicity versus uniform) and other topics correlated to the historical approach to musical performance, as well as about the 20th century “modern”, “academic”, “romantic”, “classical” or “mechanical” approaches to the baroque, classical and romantic styles of performance.

#### Method

I offer a series of seminars in which everyone is invited to participate actively. Debates will be conducted; comments, ideas, questions can be raised; presentations, discussions and research topics related to the Seminar theme should be discussed. A list of texts (books, book excerpts and essays) will be attached to each topic and added, if necessary, during the course of the seminar.

Participants should be present throughout each session in order to participate fully in a group work activities (attendance will be accounted in the semester's evaluation). At the end, each student has to make a PowerPoint, or any other format, presentation, and afterwards submit it together with a concise summary and synthesis of their work.

Season (2015– 2016) concerts and lecture-concerts in Gent, Brugge and Brussels will be suggested (Anima Eterna Orchestra Brugge and other groups). Student discount tickets will be provided (free admission if possible).

# 38. *Violin technique in the First decades of the 19th century in the German-speaking areas*

Ann Cnop

ann.cnop@hogent.be

— 2nd term

## • *This seminar is in English*

### • *(Dutch text below)*

This master's seminar will focus on the historical performance of the violin repertoire during the first 30 years after 1800 in Germany – Austria.

The theoretical part of this seminar will cover the general style elements, which are typical for the period mentioned above and will also discuss the specific violin techniques. The different violin methods of that time will be analysed and the violin repertoire studied from a whole new angle, namely from the fingerings and bow strokes provided by the former violinist himself in original first editions of the music.

As the semester progresses, the lessons will focus more on practice. The students will be given the chance to put the new insights on the repertoire (solo and chamber music) into practice.

This seminar is open to all music students, but one must take into account that the lessons will focus on string techniques.

A syllabus will be distributed. This seminar can be given in English.

Questions can be asked via [info@anncnop.be](mailto:info@anncnop.be)

### **Nederlands: de viooltechniek in de eerste decennia van de 19de eeuw in de Duitstalige gebieden.**

Tijdens dit master-seminarie wordt de historische uitvoeringspraktijk van het vioolrepertoire in de eerste 30 jaren na 1800 in Duitsland-Oostenrijk besproken.

In het theoretische gedeelte komen algemene stijlelementen typisch voor de periode alsook specifieke viooltechnieken aan bod. De verschillende vioolmethodes zullen worden besproken en het repertoire zal vanuit een geheel nieuwe invalshoek bestudeerd worden, nl. vanuit de door de toenmalige violist zelf voorziene vingerzettingen en boogstreken in originele eerste uitgaven.

Naarmate het semester vordert worden de lessen meer op de praktijk gericht. De studenten zullen de kans gegeven worden om het besproken repertoire (solo en kamermuziek) aan de praktijk te toetsen.

Dit seminarie is toegankelijk voor alle studenten muziek, maar er moet wel rekening gehouden worden dat de lessen zullen toegespitst worden op strijkerstechnieken.

Er zal een syllabus uitgedeeld worden. Dit seminarie kan ook in het Engels gegeven worden.

Vragen kunnen gesteld worden via [info@anncnop.be](mailto:info@anncnop.be).